

Mira Leppilahti

BLOGI VIESTINNÄN VÄLINEENÄ CASE EURONET 50/50- HANKE

Liiketalous ja matkailu
2011

TIIVISTELMÄ

Tekijä	Mira Leppilahti
Opinnäytetyön nimi	Blogi viestinnän välineenä Case: Euronet 50/50-hanke
Vuosi	2011
Kieli	suomi
Sivumäärä	50 + 1 liite
Ohjaaja	Marianne Waltermann

Opinnäytetyöni tarkoituksena on tutkia uusmedian lajeja, joista tarkemmin perehdyn blogikirjoituksiin. Tarkastelen blogien kirjoituskieltä ja niiden sisältöä. Lisäksi tutkin blogien toimivuutta kirjoittajien välisessä viestinnässä. Tutkimusosassa perehdyn *Euronet 50/50- energiansäästöhankeen* blogeissa käytettyyn viestintään ja viestinnällisiin ongelmiin.

Teoriaosassa perehdyn viestintäkanaviin, jotka jakautuvat karkeasti *perinteiseen mediaan ja uusmediaan*. Kerron lyhyesti perinteisen median ja uusmedian alalajit, jonka jälkeen kerron blogien historiasta, käytöstä ja käytöstä oppimisympäristönä. Luvussa viisi kerron visuaalisesta viestinnästä, kulttuurien vaikutuksesta viestinnän muotoihin ja sisältöön, sekä kuvaan suomalaista viestintäkulttuuria. Luvussa avaan käsitteet *integroiva* ja *luova viestintä* sekä *yhteisöllisen ja yksilöllisen kulttuurin* viestintä.

Opinnäytetyöni empiirisessä osassa on käytetty kvalitatiivista tutkimusotetta. Tarkastelen blogien sisältöä analysoimalla niitä. Lisäksi haastattelen blogien päivittäjiä saadakseni tietoja päivitystavoista ja hankkeen luomista tuntemuksista. Tutkimusmateriaalinani on Euronet 50/50 energiansäästöhankeen blogi, joka on luotu epäviralliseksi raportointikavanaksi hankkeeseen osallistuvien koulujen välille.

Tutkimuksessani huomasin kirjoittamisen vieraalla kielellä suurimmaksi ongelmaksi blogiin päivittämiseksi. Lisäksi se, miten tärkeäksi hanke koettiin, vaikutti koulujen aktiivisuuteen heidän bloginsa päivittämisessä. Vuorovaikutteisuus näkyi vain osittain tutkimusmateriaalissani ja visuaalinen viestintä vaihteli niin blogien sisällä kuin niiden välilläkin.

ABSTRACT

Author	Mira Leppilähti
Title	Weblog as a Communication Channel, Case: Euronet 50/50- Project
Year	2011
Language	Finnish
Pages	50 + 1 Appendice
Name of Supervisor	Marianne Waltermann

The aim of this thesis was to examine different types of new media and especially writing in weblogs. Language and content were examined as well as how weblog are working as a communication channel was studied. In the empirical part of the study communication and communication problems in the weblogs of Euronet 50/50- energy saving project were examined.

In the theoretical study the communication channels which can be shared with the traditional media and the new media were examined. Also the subcategories of traditional and new media were studied briefly. After that the history of blogging, how to use blogs and how to use them as a learning environment was discussed. In chapter five visual communication, the effects of different communication cultures on form and the content of communication as well as the Finnish communication culture were examined. Key terms in chapter five are *integrating* and *creative communication* and communication in communal culture and individual culture.

Qualitative research was used in the empirical study of the thesis. Blog content was analyzed. Also the people who are updating the blogs of different schools were interviewed in order to get to know their ways of updating a blog and how the interviewees feel about the Euronet 50/50- project. The research material consisted of the weblogs of Euronet 50/50 energy saving- project. The weblogs were made to be used as an informal reporting channel for participating schools.

The research showed that writing in English to be the biggest problem in updating a weblog for the participating school children. In addition, how important the schools considered the project could be seen in the updating activity. Interaction between bloggers is evident only partially in the research material and there is variation in visual communication in the blogs and also between different the blogs.

Keywords	Communication channel, new media, weblog, communication culture, interaction
----------	--

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1. JOHDANTO.....	7
1.1. Tutkimuksen aihe ja tavoitteet.....	8
1.2. Tutkimusmenetelmät ja rajoitukset.....	8
2. VIESTINTÄKANAVAT	10
2.1. Perinteinen media.....	10
2.1.1. Painoviestintä	10
2.1.2. Tallenteet.....	11
2.1.3. Radio ja televisio.....	11
2.2. Perinteinen media nykyään	11
2.3. Uusmedia	12
3. BLOGIT	17
3.1. Blogien historia.....	17
3.2. Mikä on blogi?	17
3.3. Blogien käyttö	18
3.4. Blogit oppimisympäristönä.....	20
4. MEDIAT VUOROVAIKUTUKSEN VÄLINEINÄ.....	23
4.1. Sosiaalinen media	23
4.2. Sosiaalisen median käyttö.....	24
5. VIESTINTÄ, SISÄLLÖT JA MUODOT	26
5.1. Visuaalinen viestintä.....	26
5.2. Kulttuurien vaikutukset viestintään	27
5.3. Integroiva ja luova viestintä.....	27
5.4. Suomalainen viestintäkulttuuri	29
6. EMPIRIA.....	31
6.1. Luotettavuus eli reliabiliteetti	31
6.2. Validiteetti.....	32
6.3. EURONET 50/50.....	34
6.4. Blogikirjoitusten sisältö ja muoto	37
6.5. Blogien vuorovaikutus	40

6.6. Haastattelujen tulokset	43
7. YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET	46
8. LÄHTEET	49
LIITTEET	

LIITELUETTELO

LIITE 1. Haastattelulomake

1. JOHDANTO

Internetin käyttö on nykyään hyvin yleistä, ja ihmiset käyttävät sitä myös sosiaalisen elämän ylläpitoon ja viestintään. Opinnäytetyössäni tutkin uusmedian yhtä ilmiötä, blogin käyttöä, sillä koen aiheen mielenkiintoiseksi ja ajankohtaiseksi. Aiheesta ei ole vielä paljon tutkimuksia, ja siksi se on mielenkiintoinen alue.

Blogi on verkkosivusto, jossa yksi tai useampi kirjoittaja voi julkaista tekstien lisäksi videoleikkeitä, ääntä tai kuvia. Kirjoitukset koskevat usein jotain kirjoittajaan liittyvää asiaa, henkilökohtaisia asioita tai mietityttäviä tapahtumia. Tiedon esityksessä blogeille tunnusomaista muihin www-sivuihin verrattuna on ajan, linkityksen ja henkilökohtaisen näkökulman painotus. Uusin kirjoitus on blogissa ensimmäisenä esillä, mutta myös vanhat kirjoitukset ja niiden saamat kommentit ovat luettavissa.

Suomessa julkisuuden henkilöiden, etenkin poliitikkojen, verkkojulkaisuja nimitetään usein verkkopäiväkirjoiksi eli blogeiksi. Niissä julkaistut mielipiteet ja lausunnot nousevat usein puheenaiheeksi myös lehdissä ja televisiossa. Esimerkiksi Matti Vanhasella on verkkopäiväkirja, jossa hän käsittelee poliittisia ja ajankohtaisia aiheita ja ilmaisee omia kantojaan aiheeseen. Vanhasen kannanottoja voivat Keskustan sivuilta seurata ja kommentoida niin kansanedustajat kuin tavalliset kansalaisetkin.

Aiheen opinnäytetyöhön sain isältäni, sillä hän toimii rehtorina ala-asteella, joka on osallisena energiansäästöhankeessa. Hän tutustutti minut lyhyesti aiheeseen ja antoi minulle yhteyshenkilön, jolta voisin kysyä hankkeesta ja sen soveltuvuudesta opinnäytetyön aiheeksi. Otin yhteyttä Vaasan yliopistossa erikoistutkijana työskentelevään Merja Pakkaseen kysyäkseni, voisinko tehdä aiheesta opinnäytetyön. Pakkanen ehdotti minulle aiheeseen lähestymistapaa, josta olisi heillekin hyötyä. Hänestä olisi kiinnostavaa ja tarpeellista tutkia, millaiseksi kirjoittaminen blogiin mielletään ja miten sitä käytännössä kouluissa tehdään. Tarkoituksena olisi tämän avulla myöhemmissä hankkeissa kiinnittää huomiota ongelmiin ja kysymyksiin, joihin koulujen vastuuhenkilöt ovat törmänneet blogia kirjoittaessaan.

1.1. Tutkimuksen aihe ja tavoitteet

Opinnäytetyöni tutkii blogien toimivuutta kirjoittajien välisessä viestinnässä, kirjoituskieltä ja blogikirjoitusten sisältöä. Empiirisessä osassa kuvaan kesällä 2009 alkanutta *EURONET 50/50- European Network of Education Centres*-hanketta, jota toteutetaan yhdeksässä Euroopan maassa. Hankkeessa tähdätään energiansäästöön 50 oppilaitoksessa ja taistellaan ilmastonmuutosta vastaan. EURONET 50/50-energiansäästöhankeelle on tehty verkkosivut, jossa jokaisella osallistuvalla koululla on mahdollisuus kirjoittaa blogia ja kertoa, miten hanke on heillä edennyt, ja millaisia ajatuksia se on herättänyt. Opinnäytetyössäni käyn myös läpi viestinnän teoriaa ja eri medioiden toimivuutta vuorovaikutteisuuden suhteen.

Tutkimukseni pyrkii tarkastelemaan kyseisessä blogissa käytettävää viestintää ja viestinnällisiä ongelmia kielen ja sisällön kautta. Tavoitteenani on selvittää, miten blogien tekstit eroavat toisistaan esimerkiksi eri koulujen kesken ja millaista vuorovaikutusta blogeilla on toistensa kanssa. Olettamukseni on, että lapset ovat tumpia Internetin käyttäjiä ja kirjoituksissaan konkreettisempia kuin aikuiset. Lasten käyttämä kirjoituskieli on yksinkertaisempaa ja suoraviivaisempaa kuin aikuisten. Uskon, että ulospäin suuntautuneisuus ja innokkuus vaikuttavat paljon blogien sisällön monipuolisuuteen, ja innokkaimmat kirjoittajat seuraavat myös muiden koulujen blogeja, niin kotimaisia kuin muitakin. Oletan, että sisällön monipuolisuuteen vaikuttaa paljon se, ketkä blogiin kirjoittavat. Mitä useampi kirjoittaja blogilla on, sitä rikkaampi sisältö on niin muodoltaan kuin kieleltäänkin.

1.2. Tutkimusmenetelmät ja rajaukset

Jotta voisin parhaiten selvittää blogeissa käytettävää viestintää, kartoitan tutkimuksen alussa Suomessa hankkeeseen osallistuvien koulujen vastuopettajien tuntemuksia ja ajatuksia, joita hanke on heissä herättänyt ja sitä millaiselta blogien kirjoittaminen on tuntunut. Lisäksi selvitän haastatteluissa, ketkä blogia kirjoittavat ja kuinka koko koulu osallistuu blogin kirjoittamiseen. Haastatellessani Merja Pakkasta tavoitteenani on saada mahdollisimman tarkat taustatiedot ohjeistuksista, joita vastuopettajille on annettu.

Varsinainen tutkimus toteutuu perehtymällä blogien teksteihin; vertailen viiden eri peruskoulun ala-asteen kirjoituksia sisällöltään ja laadultaan. Käytän tutkiessani tekstejä myös apuna haastatteleamalla saamiani pohjatietoja siitä, mitä ja miten koulujen energiansäästöryhmät pyrkivät kirjoittamaan ja miten itse koen heidän kirjoituksensa. Tutkimukseen soveltuu parhaiten niin sanottu kvalitatiivinen tutkimusote, joka mahdollistaa blogien sisällön vertailun; tutkin blogien kirjoitusten tyyliä, laatua ja kirjoittajia. Lisäksi vertailen muuta blogien sisältöä; piirroksia, videoita ja äänitteitä.

2. VIESTINTÄKANAVAT

Viestinnän taustalla oleva sana 'kommunikaatio' tulee latinan sanoista *communicare* ja *communis*, 'yhteinen'. *Communicare* tarkoittaa tehdä yhteiseksi monille, kertoa edelleen, joka onkin säilynyt viestinnän perusmerkityksenä 1400-luvulta saakka. Käsite laajeni 1600-luvun loppupuolella kommunikaatiovälineisiin. (Tarkka Minna, Hintikka Kari A. & Mäkelä Asko 1996, 22)

Media tulee latinan sanasta *medium*, keskellä, keskimäinen, tarkoittaen välittävä tekijää. 1700-luvulla sanomalehdistä alettiin käyttää medium-sanaa. Sanan käyttö yleistyi 1800-luvulla ja laajeni edelleen 1900-luvulla käsittämään radiolähetystoimintaa ja lehdistöä. 'Viestin'-sanan liittyessä sanomaan, 'media' viittaa sanoman lisäksi siihen välineeseen, jolla viestiä levitetään. (Tarkka ym. 1996, 22)

2.1. Perinteinen media

Perinteisen median ominaispiirteitä ovat yksisuuntainen lähetys yhdeltä monelle, kaikille vastaanottajille sama sisältö, samanaikainen ja tiettyyn aikaan tapahtuva jakelu ja staattisuus eli muuttumaton tai lopullinen sisältö. Massoina valmistettavaan tuotteeseen sisältyy oletus, että joku tietää enemmän kuin sanoman vastaanottaja. (Tarkka ym. 1996, 3)

Perinteistä mediaa kutsutaan myös *graafiseksi mediaksi*, joka käsittää lehdet, kirjat ja mainospainotuotteet. Se on edelleen joukkoviestintätalouden hallitseva ala. Graafisen joukkoviestinnän osuus on kuitenkin ollut hitaassa laskussa 1980-luvun puolivälistä lähtien lähinnä sähköisen viestinnän eduksi. (Tilastokeskus 2000, 17)

2.1.1. Painoviestintä

Suomalaiset kuuluvat maailman ahkerimpiin lehden lukijoihin, lehtiä ja kirjoja luetaan paljon ja kirjastoja käytetään ahkerasti. Koko joukkoviestinnän liikevaihdosta sanomalehtien osuus on Suomessa noin kolmannes ja mainonnan tuloista puolet. Asukaslukuun suhteutettuna kirjoja ilmestyy kaksinkertainen määrä Euroopan keskiarvoon verrattuna. (Nordenstreng, Wiio & Söderström 2003, 16-17)

2.1.2. Tallenteet

Äänitallenteet ja kuvatallenteet ovat kesto- ja muistuttavat tuotannoltaan kirjateollisuutta. Elokuva on ehkä kaikkein kansainvälinen viestijärjestelmä Suomessa, sillä valtaosa filmeistä on peräisin ulkomailta. Suomen elokuvateatterit ja niitä palveleva jakelu ovat keskittyneet Finnkino Oy:lle. lisäksi laajempaa maa-hantuontia harjoittaa muutama suoraan amerikkalaisessa omistuksessa oleva toimisto. (Nordenstreng ym. 2003, 20)

2.1.3. Radio ja televisio

Radio oli olemassa jo 1920-luvulla, mutta se tuli yleiseksi kotitalouksiin 1940- ja 1950-luvuilla. Myös Suomen tv-lähetykset alkoivat 1950-luvulla ja 1970-luvulla radio- ja televisioverkot kattoivat koko Suomen. Vuosituhannen vaihteessa television katseluaika oli keskimäärin kolme tuntia päivässä, joka on kuitenkin vähemmän kuin useissa muissa maissa. (Nordenstreng ym. 2003, 20)

Televisio voi olla joko passivoiva tai aktivoiva viestintäkanava. Esimerkiksi yhteiskunnalliset ohjelmat voivat saada suuretkin joukot aktiiviseksi. Katsojien aktiivisuus ei kuitenkaan ole viihteen tai tietokilpailuohjelmien tavoite. (Marja-Liisa Viherä 2000, 24)

Radiokanavia taas kuunnellaan nykyään yleensä lähinnä taustäänänenä kuin aktiivisesti osallistuen ja keskittyen. Paikallisradio ja puhelin antavat kuitenkin yhdessä mahdollisuuden yhteisölliseen, *proaktiiviseen* eli aloitteelliseen viestintään. (Viherä 2000, 24)

2.2. Perinteinen media nykyään

Graafinen viestintä on edelleen mediateollisuuden suurin lohko, vaikka sen osuus joukkoviestinnässä on hiljalleen laskenut. Ennusteista huolimatta sanoma- ja aikakauslehtien katoaminen nykymuodossa ei vaikuta realistiselta ainakaan lähitulevaisuudessa. Graafisen viestinnän osuus Suomessa on lähes kolmen neljänneksen suuruinen, ja on edelleen joukkoviestintätalouden hallitseva sektori. Sen vah-

va asema korostuu verrattaessa Suomen mediamarkkinoiden rakennetta koko läntistä Eurooppaa kuvaaviin tietoihin. (Nordenstreng ym. 2003, 32)

2.3. Uusmedia

Uusmedia on 1990-luvulla syntynyt nimitys digitaaliselle vuorovaikutteiselle medialle. Käsite on yleisesti käytössä niin akateemisessa tutkimuksessa kuin yritystoiminnassakin. 90-luvulla uusmedia käsitettä käytettiin hahmottamaan ennustettavissa olevia, digitalisoitumisesta johtuvia, mullistuksia media-alalla. Tavoitteena oli tehdä ero perinteisen painetun median ja uuden sähköiseen median välillä. (Wikipedia)

Uusmedialle tunnusomainen osa-alue ovat tietoverkot. Uusmediayritysten liiketoiminta perustuu pääosin tai kokonaan digitaaliseen mediaan. Toinen nimitys Uusmedialle on käyttöympäristönsä vuoksi digitaalinen media. Uusmedia on kasvattanut liikevaihtoaan räjähdysmäisestä 1990-luvun puolivälin jälkeen. (Mikko Laitinen 1999)

Digitaalisen median peruselementtejä ovat teksti, grafiikka, valokuva, animaatiot, äänitehosteet, video ja musiikki. Peruselementit voivat olla omia erillisiä tiedostojaan, mutta usein niitä on yhdistelty erilaisiksi viestintäsovelluksiksi. Kun useampaa kuin kahta eri mediaelementtiä käytetään sovelluksessa, puhutaan *multimedista*. (Keränen, Lamberg & Penttinen 2003, 8)

Uusmedia on tutkimus-, opetus- ja teollisuudenala. Tutkimuksen ja opetuksen kohteena uusmedia on monialainen. Uusmedian voidaan nähdä kuuluvan toisaalta viestintätieteisiin, mutta myös taiteen ja teknologian alaisuuteen. (Wikipedia)

Tyypillisiä uusmediayritysten tuotteita ovat; verkkosivut, verkkopalvelut, multimedia, mobiilipalvelut ja CD-rom-levyt. Uusmedia on käsitteenä monialainen, sillä se voi tarkoittaa kaikkia mahdollisia digitaalisen median tuotteita tietokonepeleistä mediataiteeseen tai vuorovaikutteisista tietokoneohjelmistoista käyttöliittymäsuunnittelupalveluiden tarjoamiseen. (Wikipedia)

Digitaalista informaatiota voidaan jakaa joko erilaisilla tallenteilla tai verkkojen välityksellä. Esimerkiksi cd-rom- tai dvd-levyt ovat digitaalisen informaation tallennusvälineitä. Niillä jaetaan sisältöjä, jotka on tarkoitettu säilytettäväksi ja joiden käyttöoikeudesta suoritetaan kertakorvaus. Verkoilla tarkoitetaan tietoverkkoja, televerkkoja ja digitaalisia radio- ja televisioverkkoja. Verkot luovat resurssit jakaa kaikkea digitaalista informaatiota ja mahdollistavat jaetun tiedon päivittämisen sekä välittömän vuorovaikutuksen käyttäjän kanssa. (Keränen ym. 2003, 4-5)

Digitaalisen informaation välitysverkot		
Tietoverkot	Televerkot	Radio- ja televisioverkot
Lähiverkot	Lankapuhelinverkko	Kaapelitelevisio
Internet	Matkapuhelinverkot	Radiolähetys
		Televisiolähetys
		Satelliittilähetys

Taulukko 1 Digitaalisen informaation välitysverkot. (Keränen ym. 2003, 5)

Uusmedia on määritelty alkujaan käänteisesti. Se on jotain, joka eroaa perinteiseksi katsotusta mediasta. Uuden median keskeisin väline on tietokone, joka mahdollistaa digitaalisen informaation muokkauksen, välityksen ja erilaisten toimintojen ohjelmoidun automatisoinnin. Tietokone muuttuu viestintävälineeksi, kun se kytketään tietoverkkoon, jolloin periaatteessa kaikkien tietoverkon palveluiden ja käyttäjien kanssa voidaan olla reaaliaikaisesti kaksisuuntaisessa vuorovaikutuksessa. (Tarkka ym. 1996, 2)

Uusmedian kehitys on aiheuttanut arvaamattomia uusia mahdollisuuksia ihmisten keskinäiselle viestinnälle ja tiedon saamiselle. Jokainen voi kotoaan olla kohtuullisin kustannuksin yhteydessä eri puolille maailmaa ja viestiä vapaasti valitsemiin asioita. Periaatteessa kuka tahansa voi harjoittaa joukkoviestintää omalla kotikoneellaan, kun taas aiemmin sen tuottaminen oli kallista. (Nordenstreng ym. 2003, 265)

Mielestäni uusmedian vaikutukset arkielämään ovat vahvemmat kuin yleensä ajattelemmekaan. Kotisohvalta ei tarvitse juurikaan liikahtaa, kun pystyy tavoitta-

maan muita ihmisiä, seuraamaan uutisia ja pysymään selvillä maailman tapahtumista. Uusmedian käyttö on meille helppoa ja mielenkiintoista, yhteiskuntamme tukee kehitystä kannustamalla uusmedioiden käyttöön ja huomaamattamme meistä tulee riippuvaisia niistä ja niiden luomista mahdollisuuksista.

Viherän mukaan uusi viestintäteknikka antaa mahdollisuuden samanaikaiseen vuorovaikutukseen. Internet ja intranet ovat yhteisöllisen viestinnän ryhmätyökaluja uusmedian piirissä. Niiden keskusteluryhmät antavat jokaiselle mahdollisuuden lausua mielipiteensä julki silloin kun yksilö itse niin haluaa. Ne ovat yhteisöllisempiä työkaluja kuin videoneuvottelu, sillä keskusteluryhmät eivät vaadi esimerkiksi yhtäaikaista paikallaoloa tai puheenvuorojen jakoa. Videoneuvottelussa luova vuorovaikuttaminen ja proaktiivisuus katoaa.

Euronet 50/50- hankkeen blogien tarkastelussa yksi tutkimusalueeni on blogien vuorovaikutteisuus. Blogien tarkoitus on herättää oppilaiden kesken keskustelua ja mietteitä kirjoituksista eri koulujen sivuilla. Jokainen oppilas saa itse kirjoittaa kommentteja muiden kirjoituksiin halutessaan.

Internetin palvelu voi olla hyvinkin aloitteellista silloin kun tiedon etsijä aktivoituu etsimään uusia tietoja tai palveluja ja kun keskustelussa mukanaolijat aktivoituvat vastaamaan. (Viherä 2000, 24–25)

”Viestinnän ja median moninaisuus on säilyttämisen arvoinen asia, sillä eri ihmiset omaksuvat erilaisten viestintävälineiden käytön ja erilaisia tapoja. Eri viestintävälineiden integroituminen edistää tasa-arvoa ja jokaisen osallistumismahdollisuutta”, kirjoittaa Marja-Liisa Viherä. Ihmisillä on erilaisia tapoja vastaanottaa tietoa, jotkut ovat visuaalisia, toiset oppivat parhaiten lukemalla ja jotkut ovat auditiivisia oppijoita. Usein siis samasta aiheesta on tuotettu kirjoitettua, kuvallista ja äänellistä materiaalia kaikkien tarpeisiin sopiviksi. (Viherä 2000, 25)

Koen uusmedian tärkeimmiksi tavoitteiksi ja tehtäviksi yhdistää perinteisen median välineitä. Uusmedia luo viestijälle mahdollisuuden tuottaa samanaikaisesti tekstiä, ääntä, kuvaa ja videokuvaa vastaanottajilleen. Tällaista toimintaa perinteinen media ei kykene tarjoamaan. Uusmedia antaa myös mahdollisuuden vuoro-

vaikutteiseen viestintään. Viestejä pystytään kommentoimaan, argumentoimaan ja kyseenalaistamaan julkisesti huomattavasti helpommin.

Verkkosivut

Verkkosivuja, jotka ihmiset tai yhteisöt luovat omia kuvia, videoita, tekstejä ja ohjelmia hyödyntäen, kutsutaan tutummin *kotisivuiksi*. Olivat ne sitten mitä tahansa sivustoja, esimerkiksi Google tai Iltalehti, ovat ne aina kotisivuja. Yleisimmin kotisivut kuitenkin mielletään jonkun henkilökohtaiseksi sivustoksi, josta löytyy tiedot kyseisen henkilön elämästä. Kotisivut saattavat myös sisältää blogin, jonne kirjoitetaan tapahtumista sivuston ylläpitäjän elämässä. (Veijo Nikkanen Selko-e-projekti; Vanhemmille info 2007)

Verkkopalvelu

Verkkopalvelu, on tietoverkon palvelu, joka on toteutettu tieto- ja tietoliikennetekniikan kautta. Verkkopalveluja ovat esimerkiksi internet-puhelut, sähköinen kaupankäynti, selaimen kautta käytettävät sähköpostipalvelut sekä Internetin kautta suoritettava pankkiasiointi. Verkkopalveluja voidaan tarjota www-sivuston kautta. (Tietotekniikan termitalkoot 2010)

Multimedia

Multimedia on useamman kuin kahden eri perusmediaelementin käyttöä samanaikaisesti yhdessä sovelluksessa. Perusmediaelementtejä ovat teksti, valokuva, grafiikka, video, animaatio, musiikki ja äänitehosteet. (Keränen ym. 2003, 8)

Mobiilipalvelut

Mobiilipalveluilla tarkoitetaan puhelimitse käytettäviä palveluja. Niitä ovat esimerkiksi puhelut, MSM-tekstiviestit, sähköpostin käyttö puhelimitse, mobiilipeleminen, puhelimen kamera ja mobiiliTV tai –radio. (Arto Kallio. Mobiilipalveluiden menestystekijät 2009)

Blogi

Blogeja on erityyppisiä, mutta yleisesti ne ovat netissä näkyviä päiväkirjoja. Niissä blogin pitäjä tai pitäjät kertovat elämänsä tapahtumista, mielipiteistä tai tilanteista. Yhteistä kaikille blogeille on, että niihin voi lisätä kuvia, ääntä, videoita ja tietenkin tekstejä. Tarkempi katsaus blogien maailmaan tehdään luvussa kolme. (Vanhemmille info 2007)

3. BLOGIT

3.1. Blogien historia

Ensimmäinen blogi oli ensimmäinen nettisivu <http://info.cern.ch/>, jonka teki Tim Berners-Lee. *The National Center for Supercomputing Application's* (University Of Illinois) ”What’s New”- blogia seurasi Netscapesin samanniminen sivusto vuosina 1993–1996, joiden jälkeen bloggaus yleistyi räjähdysmäisesti. (Tricia Timmersmans. A Short History of Blogging 2004)

3.2. Mikä on blogi?

Janne Jääskeläisen, suomalaisen yrittäjän ja bloggaajan mukaan ensimmäisen blogin tarkoituksena oli tekijän omin kommentein kartoittaa kaikki hänen tiedossaan olevat nettisivut. Sittenkin blogien kirjoittamisesta tuli tavallisten kansalaisten tapa julkaista omaan elämäänsä läheisesti liittyviä tai kirjoittajaa muutoin kiinnostavia aiheita. Blogin sisältö poikkeaa tavallisesta kotisivusta siten, että sen sisältö päivittyy koko ajan. (Janne Jääskeläinen. Mikä on blogi? 2002)

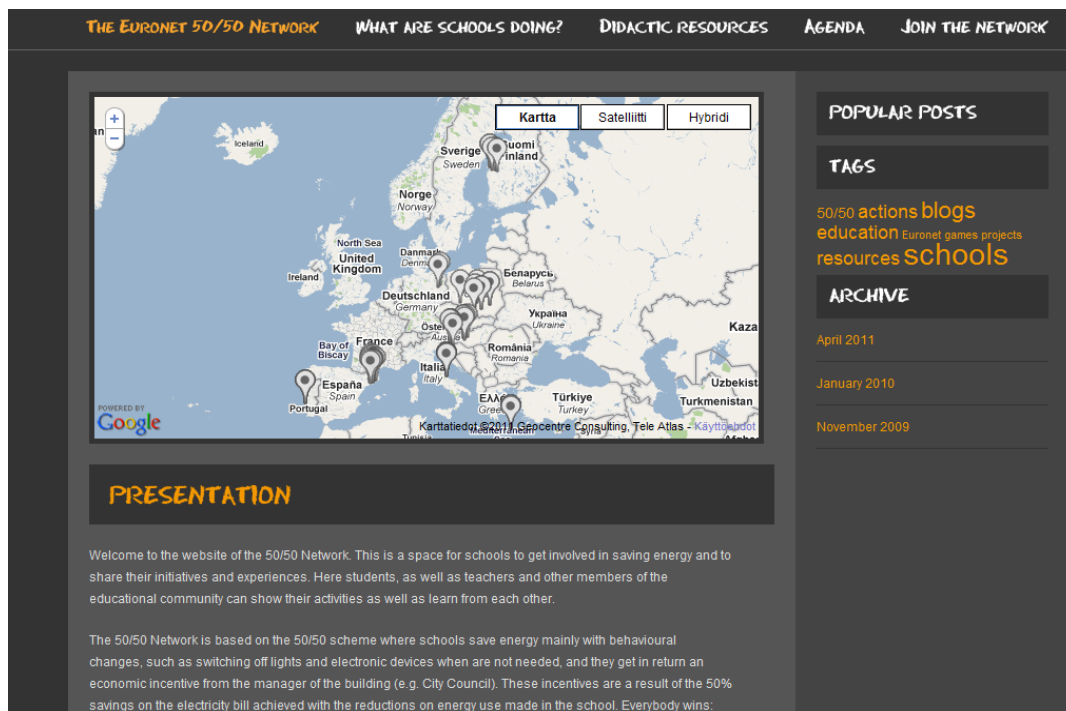
Blogi- sana on laina englannin kielestä, jossa se on työstetty sanasta *weblog*. Weblog tarkoittaa suomeksi käännettynä verkkopäiväkirjaa. Blogi alkaa olla vaikiintunut nimitys tällaisille sivustoille, vaikka käytössä on muitakin nimityksiä kuten weblogi, loki, verkkopäiväkirja ja nettipäiväkirja. Tyylilajille on tunnusomaista kirjoitusten ajankohtaisuus, spontaanisuus ja henkilökohtaisuus. Osa blogeista keskittyy tiettyyn aiheeseen ja osa kertoo kirjoittajan yleisistä mielipiteistä tai tapahtumista. Yhteistä kaikille on *kronologinen järjestys*, jossa uudemmat aiheet ovat ensimmäisenä luettavissa ja vanhemmat kirjoitukset kommentteineen löytyvät alemmalla. (Wikipedia)

Wikipedian määritelmää blogista on lainattu myös Pohjanoksan, Kuokkasen ja Raaskan teoksessa (2007, 57–58). Uusien termien määritelmät eivät ole vielä vaikiintuneet ja saattavat siksi muuttua nopeasti.

3.3. Blogien käyttö

Blogeja päivitetään yleensä yksinkertaisilla julkaisujärjestelmillä. Esimerkiksi ilmaisipalvelu Blogger mahdollistaa omien sivustojen aloittamisen ja päivittämisen ilman erityistä tekniikan osaamista tai erityisohjelmia. Blogit ovat tällä hetkellä kansalaisten helpoin tapa julkaista materiaalia internetissä. Julkaisujärjestelmä huolehtii kaikesta; sivuston rakenteesta, merkintöjen arkistoinnista ja sisäisistä linkeistä. Käyttäjän tehtäväksi jää sisällön kirjoittaminen ja ulkoasun valitseminen valmiista tyyleistä, joita voi halutessaan muokata persoonallisemmaksi. (Jere Majava. Valtiotieteen tiedekunta)

Blogia käytetään www-selaimen avulla. Artikkelien laatiminen on tehty helposti palveluihin rakennettujen tekstieditorien avulla, eikä sisällön tuottaminen vaadi yleensä mitään erityisosaamista. (Jarkko Immonen. Kulttuurin tukeminen sosiaalisen median välinein 2009) Kuvassa 1 on empiirisessä osassa tutkimani *Euronet 50/50 energiansäästöhanke*en blogi, joka on perustettu epäviralliseksi keskustelukanavaksi hankkeeseen osallistuvien koulujen välille.

Kuva 1 Euronet 50/50- energiasäästöhanke blogin etusivu

Blogin kirjoittajalle ensimmäinen tärkeä tehtävä pohdittavaksi on antaa blogille nimi. Nimen tulisi kertoa lukijoilleen mitä asioita tai tapahtumia blogissa käsitellään. Se voi olla asiallisen kuvaava tai epämuodollisempi. Blogin nimi on avainsana, jolla sivusto löytyy hakukoneista, joten se voi olla myös kirjoittajan oma nimi tai jotain siihen liittyvää. (Rauli Haverinen & Jere Majava. Blogiohjeet. University of Helsinki Confluence)

Blogeista on tullut merkittävä osa verkkomaisemaa. Kävijämääriltään suosituimmat journalistiset blogit kilpailevat isojen uutissivustojen kanssa ja politiikasta kirjoittavista nettikolumnisteista on tullut tärkeä mielipidevaikuttaja. Blogit ovat muutakin kuin julkaisuvälineitä, niitä käytetään vuorovaikutusvälineinä kommentoimalla kirjoituksia. Bloggaajat vierailevat toistensa sivustoilla kommentoiden ja viitaten muiden kirjoituksiin muodostaen *blogisfäärin*. Blogisfääri on verkostomainen keskusteluyhteisö yhteisten kiinnostavien aiheiden ympärillä, joka muistuttaa hyvin laajaa ja avointa keskustelufoorumia. (Jere Majava. Valtiotieteen tiedekunta)

Blogien toimivuus viestinnän välineenä riippuu siitä, millainen tehtävä sille määritellään, ja miten sen toteutumista valvotaan. Ulkoisen viestinnän välineenä blogi tuo viestintään henkilökohtaisuutta. Lisäksi se osoittaa sitoutuneisuutta viestintään ja avoimeen keskusteluun. (Pohjanoksa, Kuokkanen & Raaska 2007, 57–59)

3.4. Blogit oppimisympäristönä

Bllogeja voidaan käyttää myös oppilaitoksissa monin erilaisin tavoin. Niitä voidaan hyödyntää niin opetuksessa kuin sisäisessä ja ulkoisessakin viestinnässä. Esimerkiksi oppilaitoksen rehtori voi ylläpitää blogia, jossa hän kertoo koulun toiminnasta ja tapahtumista oppilaiden vanhemmille, muille oppilaitoksille, opettajille ja tietysti oppilaille. Rehtori voi julkaista myös koulun tiedotteet blogissaan perinteisten oppilaille annettavan kirjeen sijaan. (Wikikirjasto. Blogien käyttö opetuksessa)

Opetuksessa blogi voi korvata oppimispäiväkirjan ja toimia hyvin, jos tarkoituksena on saada aikaan keskustelua ja kuulla toisten oppilaiden mielipiteitä asiasta. Blogien kirjoittaminen ja lukeminen auttavat opiskelussa myös kriittisen ajattelun kehittämisessä. Blogien suurimpia vahvuuksia oppimisessa on prosessimaisuus; oppilas saa tukea ja kritiikkiä toisilta oppilailta ja voi sen avulla työstää ideoitaan ja ajatuksiaan pidemmälle jatkuvasti, eikä kirjoitus ole todennäköisesti yhdellä istumalla valmis, vaan kehittyy ajan ja kommenttien mukaan. Oppilas voi käyttää blogia muistiinpanoalustanaan, jolloin kaikki opitut asiat on koottu tiiviisti yhdelle sivustolle vihon tai monen paperisivun sijaan. (Wikikirjasto. Blogien käyttö opetuksessa)

Juuri tästä oppimispäiväkirjan korvaamisella *Euronet 50/50- hankkeessa* blogeisakin on kyse. Oppilaat joutuvat monesti pohtimaan energiansäästöä koskevia asioita ja kirjoittavat kokemuksistaan blogiinsa joko yhdessä luokkansa kanssa tai yksin. Jokainen koulu työstää ideoita säästötoimenpiteistään yhdessä oman koulunsa henkilöstön kanssa ja seuraavat blogien avulla mahdollisesti muiden koulujen säästötoimenpiteitä.

Blogia voidaan hyödyntää oppimisessa keräämällä verkkolähteet blogiin, jotta oppilaiden on helppo poimia ne sieltä käyttöönsä. Blogia voidaan käyttää myös kurssitiedotusten alustana, siellä voidaan jakaa ajankohtaista tietoa oppitunteja koskevista muutoksista ja kotitehtäviä. (Wikikirjasto. Blogien käyttö opetuksessa)

Blogien käytöllä on myös haasteensa, joita kuvaillaan *Viisautta blogien käyttöön* sivustolla näin: ”Blogien opetuskäytön haasteet voivat olla teknisiä tai haasteet voivat liittyä uudenlaisten toimintatapojen omaksumiseen. Verkkomaailma on lapsille niin luonnollinen toimintaympäristö, että suuria teknisiä haasteita ei todennäköisesti tule vastaan. Opettajalle verkossa toimiminen voi toki olla haaste, jos esimerkiksi blogin käyttö ei ole ennestään tuttua. Teknisten esteiden ei kuitenkaan kannata rajoittaa kokeilua, sillä on olemassa helppokäyttöisiä blogipalveluita.” (Wikikirjasto. Blogien käyttö opetuksessa)

Blogityöskentelyn ohjaaminen vaatii opettajalta melko paljon aikaa, jotta oppimista tapahtuisi oikeasti. Jotta tiedotteet ja ohjeet löytyvät ongelmitta, on työskentelyalusta luotava selkeäksi. Lisäksi tekniikan hallitseminen vaatii opettajalta harjoitusta. Blogi-reissuvihon käyttö vaatii opettajalta kurinalaisuutta, jotta jaksaa ja muistaa kirjoittaa aina tehtävät ja muut ajankohtaiset tiedot blogiin koulupäivän päätyttyä. (Wikikirjasto. Blogien käyttö opetuksessa)

Blogikeskustelu- ja kommentointi edellyttää *netiketin*, internetin käyttäytymissääntöjen, hallintaa. Netiketin opettamiseen pitää käyttää aikaa. Muuten saatetaan törmätä tilanteeseen, jossa kommentoidaan epäasiallisesti nimettöminä. Myös blogien tietosisällön luotettavuuteen kannattaa kiinnittää opetuksessa huomiota, samoin kuin ylipäätään opastaa mediakriittisyyteen myös verkossa. (Wikikirjasto. Blogien käyttö opetuksessa)

Tutkimusosani hankkeessa ala-asteikäiset lapset saavat harjoitusta blogikeskusteluista ja – kommentoinneista aikuisen, opettajan, valvoessa ja ohjatessa heidän toimintaansa. Tällöin tavoitteena on, että oppilaat oppivat siinä sivussa, miten internetiä on järkevää käyttää vuorovaikutus- ja viestintävälineenä.

Eri kouluasteilla ja erilaisissa oppilaitoksissa kohdataan erilaisia haasteita. Monessa lukiossa noudatetaan kurssimuotoista opetusta, jolloin yksittäiset kurssit voivat olla lyhyitä ja oppilaat vaihtuvat. Aika ei välttämättä riitä opiskelijoiden henkilökohtaisille blogeille. Tällöin vaihtoehtona on hyödyntää yhteisblogia, johon opiskelijat ja opettaja tuottavat kirjoituksia kurssilla käsitellyistä teemoista. Eri kursseilla voidaan jatkaa samaan blogialustan käyttöä tai jokaiselle kurssille voidaan perustaa oma blogi. (Wikikirjasto. Blogien käyttö opetuksessa)

4. MEDIAT VUOROVAIKUTUKSEN VÄLINEINÄ

Mediumteoreetikko Marshal McLuhanin mukaan yhteisön laajalti käyttämällä viestintävälineellä eli medialla on seurauksia yhteisön sosiaaliseen toimintaan. Kun tieto- ja viestintätekniikka on nyt otetaan uutena mediana akateemisen yhteisön arkeen muun muassa opetukseen, sillä McLuhanin mukaan pitäisi olla sosiaalisia ja yhteiskunnallisia vaikutuksia. Mediat ovat kehomme ja aistiemme jatkeita. Viestimen käyttö rajoittaa aina viestintätapahtumaa, mutta jokaisella viestimellä on myös omat viestinnälliset laajentumansa. (Taina Joutsenivirta 2006 Helsingin yliopisto, valtiotieteellinen tiedekunta)

Mediat ovat muuttaneet ihmisen toimintoja, arkea ja ajatusmaailmaa kauemman kuin viimeisen sadan vuoden aikana. Teknologiat muuttavat ihmisten arkitoimintaa ja kulttuuria, mutta myös ihmiset muovaavat vastavuoroisesti teknologioita. Ihmisen ja teknologian välinen vuorovaikutus muokkaa molempia osapuolia. Mediaa käytetään yhteisössä viestinnän välineenä, yhteisö muokkaa mediaa ja media muokkaa yhteisöä. (Taina Joutsenivirta 2006 Helsingin yliopisto, valtiotieteellinen tiedekunta)

4.1. Sosiaalinen media

Sosiaalisella medialla tarkoitetaan internetin palveluja, jotka perustuvat yhteisön yhdessä sopimista tai usean eri tekijän omista intresseistä. Sosiaalinen media on prosessi, jossa yksilöt ja ryhmät rakentajat yhteisiä merkityksiä sisältöjen, yhteisöjen ja verkkoteknologioiden avulla. Suurin osa näistä palveluista jaetaan vapaaehtoisesti ilman suoranaista taloudellista korvausta. Sosiaalisen median palvelut tukevat ryhmätyöskentelyä ja – oppimista sekä aktiivista omaehtoista informaation tuotantoa, prosessointia ja keruuta. (Jarkko Immonen. Kulttuurin tukeminen sosiaalisen median välinein 2009)

Määritelmiä on useita, jotka saattavat hieman poiketa toisistaan, mutta tärkeimpänä korostetaan sosiaalisen median yhteisöllisyyttä. Sosiaalisen median ratkaisujen mukainen vuorovaikutus ei voi kuitenkaan korvata fyysistä kohtaamista, jossa

esimerkiksi eleillä, ilmeillä ja äänenpainoilla on tärkeä merkitys. (Jarkko Immonen. Kulttuurin tukeminen sosiaalisen median välinein 2009)

4.2.Sosiaalisen median käyttö

Ritva Siikamäen (2010) mukaan sosiaalinen media on tullut voimalla muun muassa viihtymisen ja yhteydenpidon välineeksi. Sosiaalinen media eli yhteisöllinen media palvelee yhteisöjä ja niiden välistä vuorovaikutusta. Sen avulla luodaan uusia tapoja tehdä yhteistyötä ja verkostoidutaan. Sosiaaliselle medialle luonteenomaista on, että käyttäjät ovat vuorovaikutuksessa keskenään ja sekä tuottavat että muovaavat sisältöjä verkkoympäristössä. Sosiaalisen median luonteeseen kuuluu myös sallivuus ja kohteliaisuus.

Sosiaalista mediaa käyttävät kaikki ikäluokat, vaikka se mielletään usein nuorten välineeksi. Sosiaalisen median työkaluja on tuhansia ja uusia sovelluksia ja ominaisuuksia tulee jatkuvasti samalla kun jotain poistuu. Eri-ikäiset ihmiset käyttävätkin erilaisia ja eri kohderyhmälle suunnattuja välineitä. Sosiaalisen median parhaimmaksi lueteltavia ominaisuuksia ovat sen nopeus ja helppokäyttöisyys, lisäksi se on yhtä aikaa yksilöllistä ja yhteisöllistä. (Ritva Siikamäki 2010)

Sosiaalinen media soveltuu parhaiten nopeaan, tiiviiseen tiedottamiseen ja markkinointiin esimerkiksi kampanjoihin tai keskustelujen seuraamiseen ja herättämiseen. Jo lähtökohtaisesti vuorovaikutuksellinen media, internet-verkko, on nykyisin enemmän käyttäjien hallussa kuin aikaisemmin. Käyttäjän tehtävänä on itse valita, mitä sisältöjä hän jakaa ja kenelle sekä millaisia seuraamuksia sillä saattaa olla. Taulukossa 2 on taulukoitu sosiaalinen media erilaisiin ryhmiin, niiden sovellusalueiden, käyttötapojen ja välineiden perusteella. (Ritva Siikamäki 2010)

sisällön jakaminen ja järjestäminen	kirjanmerkkien jakopalvelu, sivustojen suosittelu	Delicious, Furl, Diigo, Stumble Upon
	kirjanmerkkien käyttö, sisällön organisoiminen	delicious, Google Bookmarks
	uutisten jakaminen	Digg, Reddit, Ampparit, StumbleUpon
	kuvien, videoiden ja esitysten jakaminen	Flickr, YouTube, Kuvaboxi, Photobucket, Slideshare, Prezi
	suosittelu- ja arviointipalvelut, palvelujen välittäminen	Yelp, Eat.fi, RunToShop, Nextdoor.fi, Fruugo, StatusScan
sisällön tuotanto ja julkaiseminen, itseilmaisu	blogit, blogihakemistot, videoblogit, podcastit	Blogger, WordPress, Technorati, Blogilista, Vuodatus, Omasana, Vimeo, Bambuser
verkostosivustot	ammattilliset ja muut sosiaaliset verkostot, yhteisölliset palvelut	LinkedIn, Facebook, Bebo, MySpace, IRC-galleria
yhteistyöpalvelut	käyttäjien yhteistyöllä, ns. vertaistuotannolla rakennetut sisällöt ja palvelut tai tätä varten tehdyt alustat	Wikipedia, Ohmynews, Sometu, Wreckamovie, SharePoint, Confluence, Ning, Gemilo Social
mikroblogipalvelut	mikroblogit, pikaviestit	Twitter, Qaiku, TweetDeck, Seismic, FriendFeed
virtuaalimaailmat	verkkomaailmat, virtuaaliset maailmat	SecondLife, Habbo

Taulukko 2 Esimerkkejä sosiaalisen median sovellusalueista, käyttötoivoista ja välineistä.

5. VIESTINTÄ, SISÄLLÖT JA MUODOT

”Ilman viestintää yhteisö on kuollut. Viestintä on sosiaalisen kanssakäymisen ehdoton edellytys ja katalysaattori. Tuotanto ja talous, kulttuuri ja hyvinvointi nousevat osaamisesta ja sosiaalisesta toiminnasta”, kuvailee Marja-Liisa Viherä teoksessaan *Digitaalisen arjen viestintä* (2000, 13)

Viestintä voidaan jakaa esimerkiksi sen vaikuttavuuden mukaan. Tällöin viestintään kuuluvat *kommunikaatio, tiedottaminen, propaganda, markkinointiviestintä* ja *viihde*. Ihmisten välinen normaali kanssakäyminen on kommunikaatiota kun taas tiedottamisen tehtävä on välittää tietoa. Propagandalla pyritään vaikuttamaan ihmisten ajattelutapaan ja muuttamaan ihmisten asenteita. Markkinointiviestinnällä myydään tuotteita ja palvelua. Viihteen tarkoituksena on tarjota elämyksiä, tunteita ja tarjota ajankulua. (Keränen ym. 2003, 22)

5.1. Visuaalinen viestintä

Kuvan tarkoitus on usein selventää ja selittää asioita, joita tekstissä käsitellään. Hyvä kuva voi korvata tuhat sanaa, mutta myös osuva teksti voi olla kuvaakin vaikuttavampi. Yhteisvaikutukseltaan sovi kuva ja teksti ovat kuitenkin osuvin tapa saada viesti perille. Tällöin kuva selittää tekstiä ja päinvastoin. (Loiri Pekka & Juholin Elisa 1998, 52)

Kuva on jo itsessään viesti. Sisällön rinnalla myös jo kuvan tekotapa on viesti. Kuvan viesti tavoittaa vastaanottajan paremmin, sillä se ei vaadi vastaanottajaltaan yhtä paljon aktiivisuutta kuin sanallinen viestintä. Kuvan ymmärtämiseen ei tarvita kielitaitoa eikä muita erityisvalmiuksia. Kuva voi olla aihetta täydentävä tai korostava, jolloin kuvan tehtävänä on vahvistaa tekstin vaikutusta. Kuva voi olla yksityiskohta jostain kokonaisuudesta, jolloin tietyn osatekijän merkitystä halutaan korostaa. Kuvavalinnan tulee lähteä jutun ideasta, eli kuvituksen on liityttävä asiasisältöön. Se voi toimia myös kirjoitetun viestin terävöittäjänä. (Loiri ym. 1998, 53–54)

Empiirisen osan tutkimuskohteessani Euronet 50/50- hankkeessa on käytetty visuaalista viestintää. Blogeissa on runsaasti kuvamateriaalia, jotka palvelevat käyttö-

tarkoitustaan. Kuvia löytyy täydentävinä ja selittävinä elementteinä yhtäläillä kuin itsenäisinä viesteinäkin. Blogin vahvuuksiin kuuluukin se, että kirjoitettua tekstiä on yksinkertainen täydentää kuvin.

5.2. Kulttuurien vaikutukset viestintään

Yhteiskunnallisen dialogin käynnistämiseen tarvitaan taitoa ja halua osallistua yhteisten asioiden hoitamiseen. Tätä voidaan nimittää *viestintäpääomaksi*. Kansalaisten tiedon määrä, asenneilmasto ja viestintärakenteet tukevat yhdessä kansalaiskeskustelua, dialogia kansalaisten, erilaisten viranomaisten ja yhteisöjen välillä. Nämä muodostavat yhdessä yhteiskunnan viestintäpääoman. Yksilön viestintäkäyttäytymistä säätelevistä tekijöistä yksi tärkeimmistä tekijöistä on kulttuuri. Samaan kulttuuriin kuuluvilla yksilöillä on samanlaiset arvot, uskomukset, perinteet, käyttäytymistavat ja normit. Näistä kulttuurisidonnaisista asioista normit ja arvot vaikuttavat odotuksiin, joita viestintä suhteille ja vuorovaikutukselle asetetaan. Viestintäkulttuuri syntyy ryhmissä prosessimaisesti ja prosessit vaativat aikaa. Kulttuurin muodostamia yhteisöjä on monenlaisia esimerkiksi uskontokunta, kansakunta, työyhteisö tai koulu. (Viherä 2000, 15)

Kulttuurin sisäiset samanlaiset tavat auttavat yksilöitä keskinäisessä kommunikatiivissa. Jokaista toimintatapaa ei tarvitse selittää ja yleensä viestin lähettäjä voi olla varma, että vastaanottaja ymmärtää sanoman, kuten se on tarkoituskin ymmärtää. Ollessamme tekemisissä muiden kulttuurien edustajien kanssa, on tärkeää huomioida ja oppia heidän kulttuurisidonnaisia asioita, jotta kommunikointi olisi sujuvaa ja päämäärätavoitteista. (Viherä 2000, 15)

5.3. Integroiva ja luova viestintä

Viestintäkulttuuri voidaan jakaa karkeasti kahteen osaan *yksilöllisen eli individualistisen* kulttuurin viestintään ja *yhteisöllisen* kulttuurin viestintään. Yksilöllisen kulttuurin viestinnässä korostuvat viestijän toiveet ja päämäärät ja vuorovaikutus on suoraa. Tärkeää on itseilmaisu, jossa kerrotaan omista kokemuksista, ajatuksista ja tunteista. Individualistisen kulttuurin viestintä on päämääräsuuntautunutta toisin kuin yhteisöllisen kulttuurin viestintä, jossa viestintä on vastaanottajakes-

keistä. Yhteisöllisen kulttuurin viestintä on epäsuoraa ja itseilmaisultaan niukkaa. Epätäsmällisen ja usein monimerkityksellisen viestinnän avulla tavoitellaan sosio-
pusointua yhteisössä. (Viherä 2000, 15)

Euronet 50/50- hankkeessa korostuu viestijöiden kertomukset omista ajatuksista ja tunteista ja kokemuksista, kuten individualistisen kulttuurin viestinnälle on ominaista. Blogin päivittäjät kertovat omista päämääristään ja tavoitteistaan, viestintä on päämääräsuuntautunutta. Blogikirjoituksissa ei ole havaittavissa yhteisöllisen kulttuurin viestintää, joka on epätäsmällistä ja itseilmaisultaan vähäistä.

Viherä (2000, 19) kuvaa organisaation olevan kompleksinen, monimutkainen kokonaisuus. Aikaisemmin yhteisöt olivat pääsääntöisesti hierarkkisia ja ne toimivat hyvin ennustettavissa tai melko vakaissa ympäristöissä. Kun organisaation muuttuu horisontaaliverkostoksi perinteisestä hierarkkisesta, on myös viestintätapojen muututtava. Organisaation viestinnän ollessa oleellinen osa sen toimintaa, se voi murroskaudella olla kaoottista. Viestintä voidaan jakaa järjestystä tuottavaksi eli *integroivaksi* tai *luovaksi* ja epäjärjestystä kasvattavaksi viestinnäksi. Nämä muodostavat viestinnän kaksoisrakenteen.

Integroiva viestintä vie kohti järjestystä, se on tarkkaa, tarkoituksellista, säilyttävää ja kontrolloitua. Integroiva viestintä luo jatkuvuuden tunteen ja on usein yksisuuntaista, kuten pöytäkirjat, muistiot, tiedotteet ja esityslistat. Tarkoituksena integroidussa viestinnässä on ennemminkin kommunikoida toiselle kuin toisen kanssa. Vastakohtana integroidulle viestinnälle luova viestintä vaatii innovatiivisuutta. Luova viestintä on ikään kuin ääneen ajattelua, asioiden pohtimista yhdessä ja vuorovaikutusta. Luova viestintä sallii uusien näkökulmien ja tulkintojen esittämisen. Normaalista viestinnästä löytyy usein piirteitä sekä integroidusta että luovasta viestinnästä. (Viherä 2000, 19)

Tämän hetken "trendi" suosii luovaa viestintää ja antaa ihmisille vapauden lausua mielipiteensä ja kantansa julkisesti. Tämä laajentaa yleisesti ihmisten maailmankuvaa ja herättää ajatuksia. Luova viestintä on saanut hyvän väylän sanomilleen internetistä. Kotoa tietokoneen äärestä on helppo kirjoitella ajatuksiaan kaikkien nähtävillä erilaisilla foorumeilla, chateissa tai vaikka Facebookissa. Luova viestintä

tä ei kuitenkaan pysty syrjäyttämään integroivaa viestintä, vaikka sekin saavuttanut kansan suosion. Integroivassa viestinnässä on turvallisuuden tunne sen järjestelmällisyyden ja tarkkuuden vuoksi.

Internetin maailman yksi hyvä puoli on verkostoituminen, kuten Euronet 50/50-hankkeessa on pyrkimyksenä. Lasten luovuuden annetaan tulla esiin, kun he saavat omalla kotikoneellaan seurata ja päivittää yhteisen hankkeen blogia. He kohtaavat blogeja lukiessaan erilaisia näkemyksiä asioista ja ehkä pohtivat niitä. Omasta mielestäni Euronet 50/50-hankkeen blogi on hyvä idea ja luo vaihtelua normaalin koulupäivään ja perinteiseen käytäntöön kouluissa.

5.4. Suomalainen viestintäkulttuuri

Suomi on skandinaavisena kulttuurina yleisesti luokiteltu individualistisen viestinnän kulttuuriksi, vaikka puhekulttuuristamme on nostettu esiin piirteitä, jotka muistuttavat lähinnä yhteisöllisen viestinnän kulttuuria. Suomalaiset ovat kuulijakeskeinen kulttuuri, jossa arvostetaan hiljaisuutta. Suomalaisilla on vahva hiljaisuuden sietokyky. Hyvänä esimerkkinä suomalaisesta kulttuurista ovat viralliset ja julkiset viestintätilanteet, joissa suomalaiset mieluummin kuuntelevat kuin puhuvat. Suomalaiset yhdistävät vaikenemisen kohteliaaseen ja harkitsevaan käytökseen vuorovaikutustilanteessa. Kulttuurin asiakeskeinen ja faktoihin perustuva viestintätyyli herättää luottamusta integroituvassa maailmassa, jossa viestijän luotettavuus on vaikuttamisen paras perusta. (Viherä 2000, 15–16)

Suomalaiseen viestintäkulttuuriin voidaan sitoa osittain myös globaalikäsitys: *viestintäarkuus*. Viestintätilanteet niin töissä kuin yksityiselämässäkin vaativat ihmisiltä monenlaisia viestinnällisiä taitoja, kuten taitoa ylläpitää ja solmia erilaisia ihmissuhteita, taitoa vaikuttaa, vakuuttaa ja perustella sekä taitoa eri viestintävälinein ilmaista ja käsitellä tunteitaan. Ihmisten tulee havainnoida viestintätilanteita ja osata vastaanottaa ja kuunnella viestejä sekä pystyä tekemään päätöksiä tiimissä. (Viherä 2000, 17–18)

Osaltaan suomalaiset koulutkin ohjaavat lapsia istumaan hiljaa, vastaamaan vain kun kysytään ja pyytämään puheenvuoroaan viittaamalla. Avoimia keskusteluja

on oppitunneilla hyvin vähän eikä esiintymiseen panosteta juurikaan. Lapsille luodaan kuva, että hiljaisuus on hyve ja massasta erottuminen ei ole suotavaa.

Viestintäaran henkilön on vaikea ilmaista itseään ja osallistua keskusteluihin. Usein viestintävälineet ovat avuksi tällaisille henkilöille, sillä esimerkiksi tekstiviestitse kirjoitettuna asia voi olla helpompi muotoilla. Kielitaito tai tekninen osaaminen vaikuttavat viestintäarkuteen sanomisen motiivin ja sosiaalisen kyvykkyyden lisäksi. Uudet sähköiset kielenkäännösohjelmat saattavat antaa monelle uskallusta harjoittaa kommunikointia vieraalla kielellä ja sähköpostin avulla. Puheliaamman kulttuurin edustajan esimerkiksi italialaisen, saattaa olla vaikea ymmärtää suomalaisten kollegoidensa pyyntöä kommunikoida sähköpostitse molemmille vieraalla kielellä, englannilla. Heille luonnollisempi ja mielekkäämpi tapa kommunikoida on puhelinkeskustelu. (Viherä 2000, 17–18)

Usein kirjoitettu sanoma antaa lähettäjälleen myös aikaa pohtimiseen. Ei tule niin helposti sanottua sitä "minkä sylki suuhun tuo", vaan voi muotoilla asiansa kohteliaammin ja asiallisemmin. Viestiin ei tarvitse vastata välittömästi, kuten puhe- luun, vaan vastaaminen onnistuu silloin, kun itselle paremmin sopii. Kiireisten ihmisten elämässä usein käy niin, että soitellaan vuoroin eikä kumpikaan ehdi vastata juuri toisen soittaessa. Tällaisissa tapauksissa tekstiviestin tai sähköpostiviestin lähettäminen tavoittaa vastaanottajansa paremmin.

Suomalainen viestintäkulttuuri suosii siis viestimistä kirjoittamisen avulla enemmän kuin puhuen. Tämän perusteella voisi ehkä olettaa, että internetin chattoiminnot, foorumit ja myös blogit, ovat suosittuja viestintäkanavia suomalaisen viestintäkulttuurin edustajille. Empiirisessä osassa Euronet 50/50- hankkeen blogien kirjoituskielenä on englanti. Suomalaisen viestintäkulttuurin edustajien osalta kirjoittaminen blogiin koetaan helpommaksi puhuminen, etenkin kun viestintä tapahtuu vieraalla kielellä.

6. EMPIRIA

6.1. Luotettavuus eli reliabiliteetti

Mittausprosessin *reliabiliteetti* kuvaa sen luotettavuutta. Luotettava mittaus tarkoittaa sovitun mukaista mittauksen toteutusta. Sen tuloksiin eivät vaikuta mitaamisen satunnaiset tekijät esimerkiksi mittaaja ja mittausolosuhteet. Mittaustapahtumaan liittyvistä satunnaisista häiriöistä aiheutuu mittauksen epäluotettavuus. Mittaus on luotettavaa, jos samasta aineistosta suoritettavat mittaukset antavat eri mittauskerroilla ja eri mittaajien suorittamana samat tulokset. Mittauksen luotettavuus voidaan varmistaa laatuajattelun mukaisesti hyvillä mittausohjeilla. Varmistettaessa mittauksen luotettavuus on tärkeää määritellä mittauksen toteutustapa niin yksikäsitteisesti, että sitä koskevien ohjeiden perusteella eri suorittajat saavat varmasti samasta aineistosta samat tulokset. (Wikipedia)

Tiivistettynä reliabiliteetti kertoo sen, missä määrin mittari mittaa tutkittavaa ominaisuutta, kuinka pysyvä ja luotettava mittari on sekä mittaustulosten pysyvyyttä ja johdonmukaisuutta.

Reliabiliteetti käsite kuuluu yleensä määrälliseen, kvantitatiiviseen tutkimukseen. Reliabiliteetilla viitataan perinteisesti käytetyn tutkimusmenetelmän kykyyn antaa ei-sattumanvaraisia tuloksia, toisin sanoen käsitteellä tarkoitetaan tutkimusmenetelmän ja käytettyjen mittareiden kykyä saavuttaa tarkoitettuja tuloksia. Mittauksen reliabiliteetti on suuri, jos eri mittauskerroilla saadaan samanlaisia tuloksia samasta tai samantapaisesta aineistosta. Nykyisten tilasto-ohjelmien aikana reliabiliteetti kysymys saattaa kaventua mittausvirheen arvioinniksi, joka on tilasto-ohjelmiin valmiiksi sisäänrakennettu. Kielitoimiston mukaan reliabiliteetista suositellaan käytettäväksi sanaa *riippumattomuus*. Voidaan puhua, että mittari tai mitaustoimitus on reliabeli, jolloin tarkoitetaan, että se on pysyvä, antaa samoja tuloksia eri kerroilla. (Moberg & Tuunainen 1989, 119).

Reliabiliteetin eli luotettavuuden kasvuun pyritään tarkastelemalla eri ihmisten näkökulmaa (oppilaat, vanhemmat, lastentarhanopettaja, luokanopettaja). Aineiston analyysivaiheessa voidaan monesta eri hankintatavasta saatua samaa tietoa

vertailla keskenään. Jos tutkijat saavat tutkimuksissaan samansuuntaisia tuloksia, tutkimuksen reliabiliteetti vahvistuu. Tällöin uskottavuus kehityshankkeen tuloksiin paranee ja viitottaa ehkä tietä tulevalle. Joskin myös eri aika ja tilanne voivat vaikuttaa tuloksiin tai tilannetekijät jäävät havaitsematta. (Moberg & Tuunainen 1989, 119).

6.2. Validiteetti

Lyhyenä määritelmänä *validiteetilla* tarkoitetaan mittarin pätevyyttä eli sitä, mitaako se tarkoitettua asiaa. Jos tutkija ei ole asettanut täsmällisiä tavoitteita tutkimukselleen, hän tutkii helposti vääriä asioita. Yleisimmin arvioitavia validiteetin lajeja ovat sisältö-, kriteeri- ja rakennevaliditeetti.

Validiteetilla eli pätevyydellä tarkoitetaan perinteisesti tutkimusmenetelmän kykyä mitata sitä, mitä sillä on tarkoitus mitata. Validiteetti on täydellinen, kun teoreettinen ja operationaalinen määritelmä ovat yhtäpitävät. Periaatteessa validiteetin laskeminen tai arvioiminen on helppoa. Mittaustulosta verrataan todelliseen tietoon mitattavasta ilmiöstä. Käytännössä ongelma on, että mittauksista riippumaton todellista tietoa ei yleensä ole käytettävissä. (Jarmo Heinonen. Tutkimussuunnitelma. Miten osoitan tutkimukseni luotettavuuden?)

Validiteetin arvioinnissa tärkein kysymys on, kuinka hyvin tutkimusmenetelmä ja siinä käytetyt mittarit vastaavat sitä ilmiötä, jota halutaan tutkia. Validiteetti voidaan määritellä myös sanalla luotettavuus, mikä kuvaa kuvaa sen lopullista tarkoitusta. Puhuttaessa tutkimuksen yleisestä luotettavuudesta ja pätevyydestä, voidaan puhua myös esimerkiksi tutkimusaineiston validiudesta tai että tutkimus kokonaisuudessaan on validi tai tulokset ovat valideja eli luotettavia. Validiutta on hankala tarkastella jälkikäteen, joten se on varmistettava etukäteen huolellisesti suunnitellulla ja tarkoin harkitulla tiedonkeruulla. Tärkeää on, että tutkimuslomakkeen kysymykset mittaavat oikeita asioita ja kattavat koko tutkimusongelman. Validin tutkimuksen toteutumista edesauttavat perusjoukon tarkka määrittely, korkea vastausprosentti sekä edustavan otoksen saaminen. (Jarmo Heinonen. Tutkimussuunnitelma. Miten osoitan tutkimukseni luotettavuuden?)

Tutkimuksen validiteetti on perusteltava teorianmuodostuksen yhteydessä. Tutkimuksen tuloksen on vastattava mahdollisimman hyvin tutkimuskohdetta ja tutkimukselle asetettuja päämääriä. Korkeaan validiteettiin pyritään tutkimuksessa kuvailemalla koko tutkimusprosessi mahdollisimman tarkasti, perustelemalla tehdyt valinnat sekä painottamalla tulosten tulkinnan ja ymmärtämisen suhteuttamista teoreettiseen viitekehukseen. On tärkeää raportoida tutkimus niin tarkasti, että lukijan on mahdollista toteuttaa vastaava tutkimus uudestaan. (Grönfors 1982; Varto 1992, 103, 111).

Validiteetti liittyy aina sovellusalueen teoriaan ja sen käsitteisiin. *Sisäisellä validiteetilla* tarkoitetaan sitä, vastaavatko mittaukset tutkimuksen teoriaosassa esitetyt käsitteitä. *Ulkoisesti validissa* tutkimuksessa myös muut tutkijat tulkitsevat kyseiset mittaustulokset, ja tutkimustulokset, samoin kuin tutkimuksessa on esitetty. (Jarmo Heinonen. Tutkimus suunnitelma. Miten osoitan tutkimukseni luotettavuuden?)

Kvantitatiivisessa tutkimuksessa sisäinen luotettavuus liittyy siihen, miten luotettavia ja tutkittavan ilmiön kannalta keskeisiä tietoja tutkimukseen osallistuvilta saadaan ja miten luotettavia johtopäätöksiä tehdään. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa sisäisestä validiteetista käytetään käsitettä *uskottavuus*, joka kuvaa sitä, miten hyvin tutkija on pystynyt tavoittamaan tutkittavan todellisuuden eli miten tutkimusprosessin aikana tehdyt havainnot vastaavat todellisuutta. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa ulkoinen validiteetti on perusta sille, miten tutkimustulokset ovat yleistettävissä tutkimusjoukon ulkopuolelle. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa korostuu subjektiivisuus, mikä rajoittaa tulosten siirrettävyyttä toisiin olosuhteisiin. (Hannele Lukkarinen 2000 Oulun Yliopiston kirjasto)

6.3. EURONET 50/50

Opinnäytetyöni aiheena on energiansäästöhanke, jonka käynnistäjänä on 9 Eurooppalaista organisaatiota, joilla on energiansäästöön liittyvää asiantuntemusta. Hanke alkoi kesällä 2009 ja sitä rahoittaa pääosin EU (Intelligent Energy Europe - ohjelma). Projektin toteuttajat ovat yhdeksästä Euroopan maasta; Espanjasta, Suomesta, Italiasta, Unkarista, Portugalista, Kreikasta, Sloveniasta, Saksasta ja Puolasta.

EURONET 50/50 - hankkeen tavoitteena on soveltaa 50/50 -metodia 50 oppilaitoksessa ympäri Eurooppaa ja muodostaa hankkeeseen osallistuvien koulujen välinen verkosto, joka tähtää energian säästöön ja taistelee ilmastonmuutosta vastaan. 50/50 -konseptin ideana on jakaa energiansäästöä saatu taloudellinen hyöty koulujen ja kuntien kesken. Hankkeen pyrkimyksenä on siis lisätä koulujen energiatehokkuutta. 50/50 -konseptin mukaisesti oppilaiden ja opettajien energiansäästötoimien ansiosta säästetyn energian arvosta 50 % on nettosäästöä sille julkiselle viranomaiselle (yleensä kunta), joka maksaa koulun energialaskut ja toinen 50 % palautuu koululle rahana, jonka käytöstä he saavat itse päättää. Näin ollen kaikki voittavat: koulu saa lisärahoitusta ja kunnat säästävät kustannuksissa.

Alun perin 50/50 – konsepti luotiin Hampurissa 1994. Näihin Saksan kokemuksiin pohjautuen luotiin 50/50- projekti, jonka tavoitteena on kehittää yhteinen metodologia ala-asteille ympäri Eurooppaa. Projektissa valmistetaan tavoitteita tukeva opetusmateriaali ja projekti toteutetaan valituissa kouluissa.

Energiatehokkaammat koulut auttavat osaltaan taistelussa ilmastonmuutosta vastaan. 50/50 – järjestelmän avulla koulut voivat edistää kestävästä kehitystä ja varmistaa, että tulevat sukupolvet käyttävät energiaa vastuullisesti ja vaikuttavat samalla myös perheisiinsä. Varsinaisen energiankäytön (sähkö ja lämpö) lisäksi hankkeessa keskitytään myös vedenkulutukseen sekä jätteiden tuottamiseen ja lajitteluun.

Suomesta 50/50-toiminta on käynnistetty kevään 2010 aikana viidessä koulussa:

* Huutoniemen koulu, Vaasa

* Länsimetsän koulu, Vaasa

* Isonkylän koulu, Laihia

* Joupin koulu, Seinäjoki

* Isokylän koulu, Seinäjoki

Vaasan, Laihian ja Seinäjoen kuntien opetustoimen ja teknisen toimen edustajat toimivat yhteistyössä koulujen kanssa ja ovat myös vahvasti sitoutuneet hankkeeseen, jotta energiansäästöä saavutettaisiin.

EU:n lisäksi projektia rahoittavat Suomessa projektissa mukana olevat yritykset:

* Vaasan Sähkö Oy

* Ab Stormossen Oy

* EPV Energia Oy

* Seinäjoen Energia Oy.

Projektin koordinaattori on Diputació de Barcelona (Espanja). Muita partnereita ovat Independent Institute for Environmental Concerns (Saksa), Local Agency for Energy and Environment (Italia), Vaasan yliopisto (Suomi), Lake Balaton Development Coordination Agency (Unkari), Almada City Council (Portugali), Association of municipalities Polish Network “Energie Cites” (Puola), Prefecture of Heraklion (Kreikka) ja Energy Agency of Savinjska, Saleska and Koroska Region (Slovenia). (Merja Pakkanen. Vaasa Emg)

Suomessa hankkeeseen valitut koulut sijaitsevat maantieteellisesti lähellä Vaasaa. Syy tähän on yksinkertaisesti se, että hanketta Suomessa toteuttaa Vaasan Yliopisto ja hanke vaatii vierailuja osallistuvissa kouluissa. Lähellä Vaasaa sijaitsevien koulujen valinta on ollut resursseihin perustuva päätös.

Kansainvälisyyden vuoksi hankkeen blogikirjoitukset on tarkoitettu kirjoitettavan englanniksi. Ideana on helpottaa muiden Euroopan maiden koulujen tekstien luetavuutta Suomessa ja myös suomalaisten koulujen kirjoitukset ovat tällöin helpommin ymmärrettävissä muille kouluille. Oletan, että vieraalla kielellä kirjoittaminen vaikuttaa viestintään, sisältöön ja muotoon, sillä omalla äidinkielellä kirjoittaminen on ala-asteikäisille luonnollisempaa. Suomeksi kirjoittaminen rikastuttaisi kieltä erilaisin synonyymein ja kirjoitusmuoto olisi todennäköisesti puhekielimäistä.

Olen ollut yhteydessä Merja Pakkaseen sähköpostitse syyskuun loppupuolelta 2010 alkaen. Hän on auttanut minua tietojen saamisessa ja vastannut kyselyihini hanketta koskien. Yhteydenpito Pakkaseen on jatkunut läpi opinnäytetyöni teon aktiivisesti.

Vaasan Yliopiston erikoistutkija Merja Pakkanen on kannustanut kouluja kirjoittamaan mahdollisimman paljon ja vapaasti oman koulunsa blogiin, joten kirjoitusohjeita on jaettu niin vähän kuin mahdollista. Kirjoitusten pituudelle tai määrälle ei ole annettu minkäänlaisia rajoitteita. Tarkoituksena on antaa kaikkien koulujen kirjoittaa blogeistaan omannäköisiänsä, välittämättä siitä kuinka relevanttia tai kieliopillisesti oikeaa englantia teksti on, kunhan päivityksiä on tehty. Kouluja on rohkaistu kirjoittamaan kaikkea, mitä tulee mieleen hankkeeseen tai ylipääntään energiansäästöön ja ympäristöystävällisyyteen liittyen. Pakkanen on myös rohkaissut kouluja lisäämään kuvia ja videokuvaa elävöittämään blogia.

Pakkanen kertoo, että blogien päätarkoituksena on luoda kouluverkosto, jotta kaikki koulut pääsisivät tutustumaan toisiinsa blogien kautta. Tällöin koulut näkevät, keitä muita hankkeessa on mukana ja pystyvät siten seuraamaan toistensa toimia. Pakkanen painottaa, että blogien ei ole tarkoitus olla virallinen raportointikanava vaan niiden tehtävänä on välittää toisille kouluille toimet, joita hankkeen eteen on tehty ja tuntemukset, joita hanke on herättänyt.

Olen silmäillyt blogien päivityksiä syksystä 2010 saakka, mutta varsinaisen analyysin ja syvemmän tarkastelun blogeihin tein huhtikuussa 2011. Hanke jatkuu vielä tutkimukseni aikana ja sen jälkeen, joten blogeja päivitetään edelleen tutki-

mukseni jälkeen vuoden 2011 loppuun saakka. Kuviossa 1 esitellään projektin toiminnot ja suunniteltu aikataulu, josta 50/50- menetelmän toteuttaminen käytännössä kuvaa aikaa jolloin kouluissa tehdään säästötoimenpiteitä ja päivitetään blogia.

Kuvio 1 50/50- hankkeen aikataulu

6.4. Blogikirjoitusten sisältö ja muoto

Tutkimusmateriaalia koulujen blogeissa on hyvin vaihtelevasti. Viidestä koulusta vain kaksi on ollut aktiivisia kirjoittajia, kaksi koulua on kausiluontoisesti kirjoittanut ja yksi koulu ei ole tuottanut minkäänlaista tekstiä blogiinsa. Aktiivisimmin osallistuvien koulujen kirjoitukset ovat monipuolisia ja teksteihin on selvästi käytetty aikaa ja ajatusta.

Vaasan Huutoniemen koulu ei ole kirjoittanut yhtään tekstiä koulunsa blogiin. Heillä ei myöskään ole kuvia, videoita tai muuta sisältöä blogissaan. Bloggersivulta löytyy vain koulun kuva profiilista.

Seinäjoen Isokylän koulu on aloittanut kirjoittamalla lyhyen esittelytekstin, jossa he kuvaavat hankkeen alkua. Sittemmin blogikirjoitukset ovat oppilaiden allekirjoittamia, eli oppilaat ovat joko yksin tai pienryhmissä tehneet kirjoituksen jul-

kaistavaksi blogiin. Useissa blogikirjoituksissa on liitteenä myös kuva, joka liittyy asiasisällöltään tekstiin. Tekstit blogissa ovat pääasiallisesti tutkimustuloksia. Niissä kuvataan lyhyesti, miten tutkimus on tehty ja kerrotaan tulos tutkimuksesta. Päivityksiä Isokylän koululla on blogissaan yhteensä kahdeksan kappaletta. Niistä poikkeavimmat ovat maininnat kierrätyskeskuksessa vierailusta ja lehtikirjoituksesta Ilkka- ja Pohjalainen- sanomalehdissä. Blogissa on myös ryhmäkuva energiänsäästötiimin oppilaista.

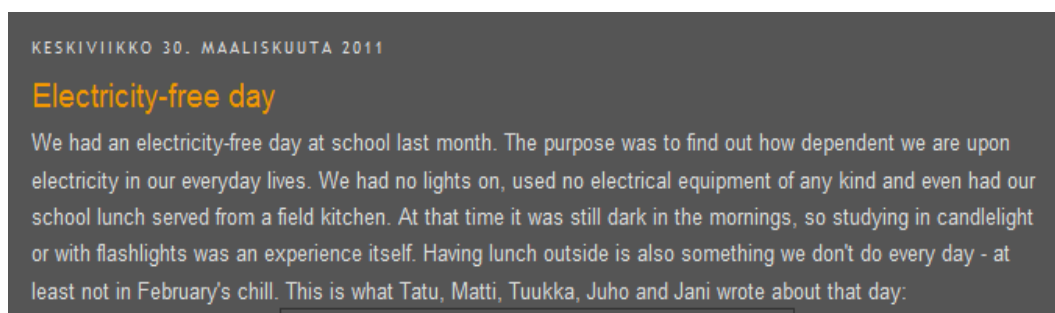
Laihian Isonkylän koulu on toinen ahkerimmista blogin päivittäjistä. Heidän blogistaan löytyy vaihtelevuutta kirjoitustyyliin ja sisällönsä. Blogin teksteihin on liitetty asiasisältöön liittyviä kuvia ja oppilaat ovat kirjoittaneet blogiin niin yksilönä, ryhmänä kuin koko luokankin voimin. Pääpainotus blogin teksteissä on konkreettisissa toimissa, joita oppilaat tekevät säästääkseen energiaa. Erottuvimpina on jokaisen tiiminjäsenen yksilöllinen kirjoitus siitä, miten hän kotonaan säästää energiaa. Isonkylän koulun blogin ulkoasuun tehty oma layout, eli koulun bloggaajat ovat muuttaneet ulkoasua vaihtamalla bloginsa taustaväriin pois alkupe- räisestä harmaasta mustaksi. Alkuperäinen tekstiväri on myös vaihdettu pois kel- taisesta. Heidän tekstinsä ovat pääsääntöisesti kirjoitettu valkoisella tekstillä. Ko- titehtävässä osa oppilaista on vaihtanut tekstiväriin mielensä mukaan. Isonkylän koulun oppilaat ovat seuranneet aktiivisesti muiden koulujen säästötoimia ja teh- neet samoja toimenpiteitä. Blogissa on ryhmäkuva koulun energiatiimin jäsenistä ja kuvat ryhmätöistä, joita he ovat hankkeen ohessa tehneet. Isonkylän koulu on päässyt myös useampaan eri lehteen säästöhankeeseen vuoksi. Päivityksiä heidän blogissaan on yhteensä 32 kappaletta.

Seinäjoen Joupin koulu eli pitkään hiljaiseloa blogin parissa. He olivat kirjoitta- neet toukokuussa 2010 yksin tekstin hankkeen alkamisesta. Kirjoitus on suomek- si, vaikka blogiin on tarkoitus kirjoittaa englanniksi. Vuoden 2011 kevättalvella koulun energiatiimi on kuitenkin herännyt päivittelemään blogia useilla kuvilla koulusta, tiimistään ja säästötoimenpiteistään. Tekstit kuvien ohella ovat kuva- tekstejä ja lyhyitä kuvauksia säästötoiminnasta. Joupin koululla blogipäivityksiä on yhteensä kolme kappaletta. Kirjoitukset poikkeavat toisistaan selkeästi, en- simmäinen teksti on suomeksi, toinen kertoo, millainen koulu on oppilasmääräl-

tään ja kolmas kirjoitus kertoo energiavapaapäivä- tempauksesta, joka suoritettiin koululla. Kolmas päivitys sisältää tekstin lisäksi useita kuvia ja kuvatekstejä siitä, miten oppilaat työskentelevät valoitta.

Vaasan Länsimetsän koulu on blogitekstien perusteella kaikista innokkain hankkeeseen osallistuja. Heidän bloginsa sisältää paljon tekstejä ja kuvia heidän toiminnastaan. He ovat kirjoittaneet blogiin koko luokan voimin ja pienryhmissä. Länsimetsän koulun energiansäästötiimin kirjoitukset ovat muita Suomen koulun kirjoituksia värikkäämpiä, sillä ne sisältävät eniten erilaisia kuvia ja tekstit eivät noudata selkeää tyyliä. Länsimetsän koulu on lisännyt myös videon blogiinsa. Blogiin lisätyt kuvat ovat myös keskenään erityyppisiä, osa on valokuvia, osa erilaisia tilastokuvia ja osa piirroksia tai logoja. Länsimetsän koululla blogipäivityksiä on yhteensä 39 kappaletta.

Kaikkien suomalaisten hankkeeseen osallistuvien koulujen blogipäivitykset on kirjoitettu arkikielellä eivätkä ne sisällä mitään ammattisanastoa, ne ovat helposti ymmärrettävissä ja luettavissa kaikille. Tämä johtunee todennäköisesti siitä, että kirjoittavat ovat peruskoulun alaluokkalaisia ja tekstit on tarkoitettu myös heidän ikäluokkiensa ymmärrettäväksi. Tekstit ovat pääosin lyhyitä, sujuvaa ja helppoa luettavaa. Niissä ei ole monimutkaisia lauserakenteita eikä vaikeita käsitteitä.

Esimerkki kirjoituskielestä (Joupin koulun blogi 30.maaliskuuta 2011)

Isojen uutissivustojen kanssa kilpailevat suosituimmat journalistiset blogit ja poliitikasta kirjoittavat internet-kolumnistit ovat nykyisin tärkeitä mielipidevaikuttajia. Vaikka Euronet 50/50 energiansäästöhankeella on laajalle levittyvä verkosto, sivuston käyttäjät ja lukijat ovat lähinnä hankkeeseen osallistuvia henkilöitä.

Hankkeen blogit muistuttavat mielestäni keskustelufoorumia, jossa hankkeeseen osallistuvat henkilöt keskustelevat yhteisesti heitä koskettavasta ja kiinnostavasta aiheesta.

Blogikirjoitukset edustavat yksilöllisen, eli individualistisen kulttuurin viestintää, sillä niissä tärkeää on viestijöiden itseilmaisu; omat kokemukset, ajatukset ja tunteet. Individuaaliselle viestinnälle ominaista on suora vuorovaikutus, ja viesteissä korostuu viestijän toiveet ja päämäärät. Yhteisöllisen kulttuurin viestinnän piirteitä ei blogeissa ole havaittavissa, sillä sille ominaista olisi epäsuora viestintä ja niukka itseilmaisu. Individuaalisen kulttuurin viestintää blogeissa edustavat hyvin vahvasti mielestäni kuvat, jotka kertovat kyseisen koulun toimista ja esittelevät koulun henkilöitä. Kuvien ja tekstien avulla koulu kertoo lukijoilleen omia kokemuksiaan ja päämääriään.

6.5. Blogien vuorovaikutus

Yleisesti blogien tarkoituksena on luoda vuorovaikutusta, herättää ajatuksia ja keskustelua erilaisista mielipiteistä ja toimintamalleista. Parhaimmillaan blogikirjoitusten kommentointi voi aiheuttaa useita sivuja pitkän keskustelun kahden tai useamman osanottajan välillä.

Joissakin suomalaisten koulujen blogikirjoituksissa on kommentoitu päivityksiä. Seinäjoen Isokylän koulun blogin yhtä päivitystä on kommentoinut Barcelonalainen hankkeeseen osallistuja. Päivityksessä on kuva koulun energiansäästötiimistä ja kommentoija on ilmoittanut ladanneensa kuvan Euronet 50/50- hankkeen internet-sivustolla myös toiseen paikkaan.

Laihian Isokylän koululla muutamaan blogikirjoitukseen on kommentoitu. Osaan niistä ovat koulun oppilaat kirjoittaneet suomeksi kommenttia toistensa kirjoituksiin. Näitä oppilaiden suomenkielisiä kirjoituksia ei todennäköisesti ole kontrolloitu, vaan he ovat oman mielensä mukaan antaneet palautetta koulutovereilleen blogin välityksellä. Yhteen kirjoituksista oli kommentoinut samainen Barcelonalainen hankkeeseen osallistuja kuin Isonkylän koulullakin. Hän kannusti koulua ja kertoi heidän keskustelleen kyseisestä koulusta.

maanantai 17. tammikuuta 2011

50/50 at Riikka's home

At home I have switched off unnecessary lights and turned my TV off if I'm not watching it. I've said to my family that we should save more energy. We have reduced heating and used the fireplace more often - and the whole family wears woollen socks when it's cold. ;)

We also use the microwave and the electric kettle because they use less energy than the electric stove. Even my 4-year-old sister has learned to turn off the tap when she's brushing her teeth. :D

Lähettänyt Isonkylän koulu, Laihia klo 10.22

1 kommenttia:

Isonkylän koulu, Laihia kirjoitti...

Hienoa ! :D

17. tammikuuta 2011 23.57

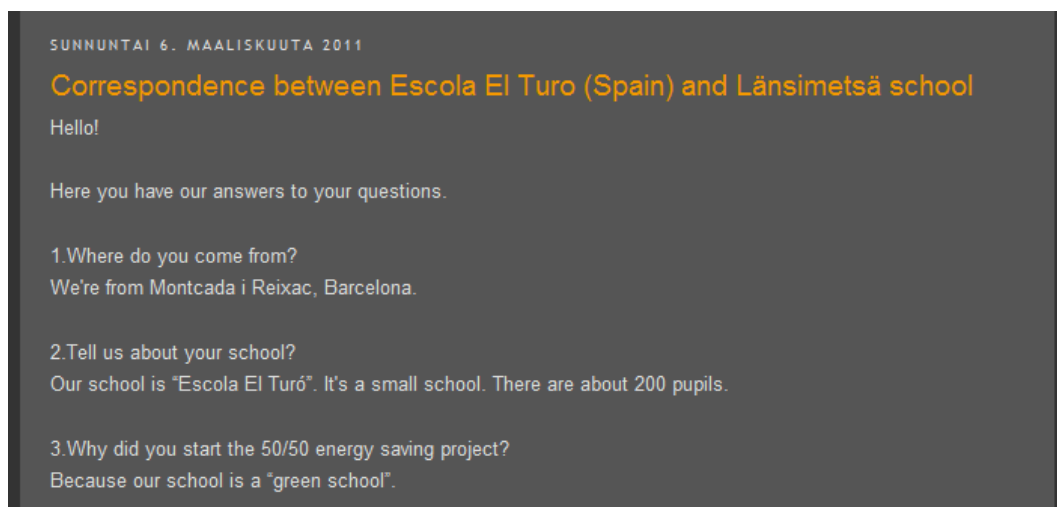
Isonkylän koulun blogin oppilaan päivitys ja toisen oppilaan kommentti (Isonkylän koulun blogi 17.tammikuuta 2011)

Joupin koulun blogissa on yksi kommentointi heidän ensimmäisessä, suomenkielisessä, kirjoituksessaan. Kommentoinnin lähettäjänä on Laihian Isokylän koulu ja he toteavat, että kirjoitusten tulisi olla englanniksi.

Länsimetsän koulun blogin päivitykseen on vastannut sama barcelonalainen henkilö, kuin kahteen muuhunkin blogiin. Hän kannusti koulua ja kysyi selitystä yhteen käsitteeseen, josta blogipäivityksessä puhutaan. Länsimetsän koulu vastaa kysymykseen kommentin alle. Heidän blogissaan olevaa videoleikettä on kommentoitu kannustavasti kahdesta ulkomaalaisesta koulusta ja muutamaa päivitystä he ovat itse kommentoineet antamalla lisähuomioita päivitykseen kommentilla.

Länsimetsän koulu on ainut suomalaisista hankkeeseen osallistuvista kouluista, jonka blogipäivityksien kommentteista muodostuu vähäistä keskustelua. Kommenttien perusteella on hankala arvioida, seuraavatko muut koulut aktiivisesti toisten koulujen toimia, sillä pääosa kommentteista on kirjoittanut joku kyseisen koulun oppilaista tai opettajista.

Blogien sisältöön voi vaikuttaa muullakin tavoin kuin kommentoimalla blogin kirjoitusta kirjoituksen alle. Tiettyyn blogipäivitykseen voidaan esimerkiksi viitata toisessa blogissa ja tällä tavoin toteuttaa vuorovaikutusta blogien välillä, blogiverkoston sisällä. Esimerkiksi Länsimetsän koulu on toteuttanut hankkeen sisäistä vuorovaikutusta haastatteleamalla muita kouluja ympäri Eurooppaa ja liittämällä saamansa vastaukset omaan blogiinsa. He ovat saaneet vastauksia Espanjasta ja Puolasta.

Esimerkki vuorovaikutteisuudesta; Länsimetsän koulun blogissa espanjalaisen koulun vastauksia kyselyyn. (Länsimetsän koulun blogi 6.maaliskuuta 2011)

Tarkastellessani blogikirjoituksia, mietin kuuluisivatko ne integroivan viestinnän vai luovan viestinnän alle. Löysin kirjoituksista piirteitä molemmista viestinnän lajeista. Tutkimustuloksien ja havaintojen kirjaaminen blogiin on tavallaan kommunikointia toiselle eikä niinkään toisen kanssa, tämä luonnehtii integroivasta viestinnästä. Toisaalta taas blogien sisältämät kommentointi mahdollisuudet ja muille kouluille tehdyt kysymykset rikkovat tätä yksisuuntaisen viestinnän kaavaa. Blogikirjoitukset ovat luovaa viestintää siinä mielessä, että ne vaativat innovatiivisuutta. Kirjoitukset sallivat myös uusien näkökulmien ja tulkintojen esittämisen ja niitä on pohdittu yhdessä oppilaiden kesken.

Esimerkiksi otan erään päivityksen Länsimetsän koulun blogista: "We get monthly consumption readings of electricity, warmth and water. There (from the top: wa-

ter, warmth and electricity) are consumption tables for each month (year 2010). There we can check if we have saved energy or not..” (Länsimetsän koulun blogi 7.maaliskuuta 2011) Mielestäni päivitys kuuluu integroivan viestinnän alaisuuteen, sillä se on kuin tiedote, viesti toiselle ei toisen kanssa.

“We have been doing a lot of the same things with other schools, like putting stickers on the light switches with school benviure. And we have been measuring temperature and light with Länsimetsän koulu and school benviure. It would be nice if the other schools would blog more about the experiences that they have had with the energy saving project.” (Isonkylän koulun blogi 18. maaliskuuta 2011) Esimerkki Isonkylän koulun blogin päivityksestä on mielestäni luovaa viestintää. He ovat tarkastelleet muiden koulujen blogeja ja toivovat muilta kouluilta kokemuksia, jotka liittyvät energiansäästöön.

Suomalaisiin liitetty käsite viestintäarkuus saattaa olla yksi syy siihen, miksi vuorovaikutus blogien välillä on vähäistä. Vaikka kirjoittaminen koetaankin helpommaksi tavaksi kommunikoida viestintäaroilla ihmisillä, on vieraalla kielellä kirjoittaminen Euroopan laajuisessa verkostossa tietynlaista uskallusta vaativaa. Blogien päivittäminen ei vaadi käyttäjältään suurta osaamista, mutta on nykyisin vielä osalle ihmisistä vieras kommunikointitapa. Tämä todennäköisesti vaikuttaa osaltaan siihen, että kirjoittaminen blogiin koetaan haastavaksi. Kouluilta puuttuu varmuus siitä, mitä ja miten sinne kuuluisi päivittää.

6.6. Haastattelujen tulokset

Lähetin haastattelulomakkeen Suomessa hankkeeseen osallistuvien koulujen vastuopettajille huhtikuun 2011 viimeisellä viikolla. Tarkoitukseni oli saada heiltä vastauksia siihen, miksi ja miten he blogeihinsa kirjoittavat ja mitä ongelmia he ovat kohdanneet. Heidän vastauksistaan saan apua pohdintaan blogien toimivuudesta ja haasteista.

Vaasan Huutoniemen koululle lähetin muista kouluista poikkeavan kyselyn. Heiltä ei voinut kysellä mitään blogiin kirjoittamisesta, sillä he eivät olleet sitä teh-

neet. Kysyin vain yleisesti minkälaisia tuntemuksia hanke ja blogiin kirjoittaminen on herättänyt. En saanut koululta mitään vastausta.

Seinäjoen Isokylän koulun vastuuopettaja on kokenut kirjoittamisen blogiin olevan hänelle ”pakkopullaa”. Hän kokee, että tärkeämmät asiat koulussa ohittavat blogipäivittämisen. Kirjoittaminen englanniksi on koettu haasteelliseksi oppilaiden keskuudessa, jolloin on tehty niin, että oppilaat kirjoittavat ensin suomeksi ja teksti käännetään yhdessä englanniksi opettajan avustuksella. Kirjoituksen on siis tehty yhteisvoimin, opettaja on yrittänyt saada lapsia kirjoittamaan vapaasti blogiin huonoin tuloksin. Hankkeeseen osallistuu koko koulu asennekasvatuksen puolella, mutta energiansäästötiiminä toimivat 5.- 6.luokkalaiset oppilaat. Isokylän koulu ei ole seurannut muiden blogikirjoituksia eivätkä he ole olleet yhteydessä muihin kouluin. Koulun energiansäästöhankeesta on tehty muutama lehtijuttu, mutta muutoin on pidetty hyvin matalaa profiilia.

Laihian Isonkylän koulun vastuuopettaja kertoo heidän päättäneen jo hankkeeseen lähdeittäessä, että blogiin kirjoitetaan vähintään kahdesti kuukaudessa. Heidän koulussaan lapset ovat olleet kovin innokkaita kirjoittamaan hankkeen etenemisestä ja saamistaan tuloksista. Lapset kokivat kirjoittamisen englanniksi ensin hankalaksi, mutta oppivat ohessa käyttämään sanakirjoja ja käännohjelmiä nettissä. Vastuuopettajasta kirjoittaminen blogiin on piristävä lisä äidinkieleen ja englanninkieleen. Kirjoitukset blogiin lapset pohtivat ensin suomeksi ja opettaja tarkastaa sen. Yhteisvoimin oppilaat kääntävät tekstin englanniksi, jonka jälkeen se julkaistaan blogiin. Koulun tavoitteena on kirjoittaa vapaasti ja he pyrkivät saamaan luettavaa ja kiinnostavaa tekstiä. Hankkeeseen osallistuu koko Isokylän koulu, mutta hanketehtävät, raportointi ja uudet ideat ovat 5.- 6.luokkalaisten tehtävänä. Isokylän koulu lukee muiden blogikirjoituksia säännöllisesti tarkastaakseen, olisiko muilla kouluilla uusia ideoita energiansäästöön. He eivät kuitenkaan ole olleet yhteydessä muihin kouluihin. Isokylän koulu on tehnyt lehtijutun paikallislehteen, informoinut koteja kirjeitse ja tehnyt lehtijutun Vaasan Sähkön tiedotuslehteen nimeltään Nette.

Seinäjoen Joupin koulun vastuopettaja myöntää, että blogipäivitykset ovat jääneet vähäisiksi muiden kiireiden vuoksi. Hän kuitenkin kokee blogiin kirjoittamisen mukavaksi, mutta aikaa vaativaksi.

Vaasan Länsimetsän koulun vastuopettaja tuntee velvollisuudekseen blogin päivittämisen ja he ovatkin olleet aktiivisia asiassa. Aluksi englanniksi kirjoittaminen tuntui todella hankalalta, sillä heillä on tarve kirjoittaa virheetöntä tekstiä. Hän myös myöntää, että hänellä itsellään on luonteenomainen tarve kirjoittaa virheetöntä tekstiä ja siitä tuleekin välillä stressiä. Kun kirjoittamiseen on tullut rutiinia, ei enää ole niin kriittinen virheiden osalta. Länsimetsän koululla aihe koetaan tärkeäksi ja sen vuoksi, siihen onkin panostettu vaikka käännöstyö viekin aikaa. Oppilaat kirjoittavat jutut suomeksi, ja vastuopettaja tekee käännöstyön. Lisäksi vastuopettaja on yhdessä toisen hankkeeseen osallistuvan opettajan kanssa itse kirjoittanut tekstejä blogiin. Hankkeeseen osallistuu pääosin koulun energiansäästötiiminä kaksi 5.luokkaa opettajineen. Kampanjoihin ja teemapäiviin osallistuu koko koulu. Länsimetsän koulussa vastuopettaja lukee joitakin blogeja ja niitä on katsottu yhdessä oppitunneilla. He kokevat kuvalliset päivitykset mukaviksi. He ovat myös keskustelleet oppitunneilla siitä, miksi muut koulut ovat olleet vähemmän aktiivisia blogia päivittäessään. Länsimetsän koulu ei ole ollut yhteydessä muihin suomalaisiin kouluihin, mutta he lähettivät kysymyksiä muihin Euroopan kouluihin saaden runsaasti vastauksia. Vastaukset ovat nähtävillä heidän blogissaan. Länsimetsän koulun energiansäästötiimi on tehnyt koulun sisäisiä haastatteluja ja sanomalehti Pohjalaisessa on ollut lehtijuttu heistä.

7. YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Euronet 50/50 energiansäästö- hankkeen blogit toimivat kuten yleensäkin Internetistä löytyvät blogit. Niiden kirjoitukset ovat kronologisessa järjestyksessä, uusin kirjoitus on aina ensimmäisenä päivitysten listalla. Jokaisessa päivityksessä on päivämäärä ja kellonaika, kuten blogeille on luonteenomaista. Blogikirjoituksista näkyy myös kuka päivityksen on kirjoittanut. Kirjoittaja voi olla anonyymi tai kirjautunut käyttäjä. Koulujen blogeissa on käytetty kirjoittajan nimenä joko koulun nimeä tai yksittäisen hankkeeseen osallistujan henkilön nimeä. Jokaiseen blogissa olevaan päivitykseen pystyy vastaamaan kommentoimalla kirjoitusta, joskaan tätä mahdollisuutta ei ole juuri käytetty tutkimani hankkeen blogeissa. Kirjoituksiin viittaukset toisissa blogeissa on myös jäänyt käyttämättä *Euronet 50/50- hankkeessa*. Tämä johtuu todennäköisesti siitä, että kirjoitusaktiivisuus on ollut vaihtelevaa, ja koulujen vastuuopettajat ovat tavallisia luokanopettajia. He eivät ole sen tarkemmin tutustuneet netikettiin, jossa avataan blogien käyttömahdollisuuksia.

Euronet 50/50- hankkeen blogit on luotu suositulla ja helppokäyttöisellä Blogger-ilmajohtelmalla, jonka perustaminen ja päivittäminen ei vaadi erityistä osaamista tai erikoisohjelmia käyttäjältään. Tällä on todennäköisesti pyritty helpottamaan blogin päivittämistä mahdollisimman paljon, jotta vastuuopettajilla ei menisi ylimääräistä aikaa ohjelman käyttämisen opetteluun.

Merja Pakkasen mukaan, hankkeen tavoitteena on luoda koulujen välille verkosto, jossa tutustutaan toisiin hankkeeseen osallistuviin kouluihin. Tällaisen blogisfäärin luominen ei ole toiminut toivotulla tavalla ainakaan suomalaisten koulujen osalta, sillä he eivät ole olleet yhteydessä toisiinsa. Suomalaiset koulut ovat seuranneet kuitenkin toisten koulujen kirjoituksia, niin Suomesta kuin muualtakin Euroopasta, joten osittain verkostoituminen on mielestäni onnistunut.

Koulujen blogipäivitysten määrä on hyvin vaihteleva, yksi koulu ei ole kirjoittanut blogiinsa mitään eikä myöskään vastannut pyytämäni haastatteluun. Aktiivisimmilla kouluilla tavoitteet ja innokkuus hankkeeseen näkyy kuitenkin selvästi. Aktiivisimmissa kouluissa oppilaat ovat innokkaita päivittämään blogejaan ja ku-

vat tekstin ohessa koetaan mielenkiintoisiksi. Kuvat saavuttavat ala-asteikäiset lapset blogissa parhaiten siitä syystä, että ne eivät vaadi vastaanottajaltaan yhtä paljon aktiivisuutta kuin sanallinen viestintä. Alle 12- vuotiaille lapsille vieraan kielen lukeminen on haastavaa. Kuva ei vaadi heiltä kielitaitoa tai muitakaan erityisvalmiuksia. Kuvat luovat lapsille konkreettisuutta, ja heidän on helpompi ja miellyttävämpi seurata tekstejä, joissa on kuvia mukana. Kuvat auttavat myös ala-asteikäisille havainnollistamaan esimerkiksi jonkun kokeen tekemismetodeja. Visuaalinen viestintä, kuten kuvat ja videot elävöittävät myös *Euronet 50/50 energiansäästö*-hankkeen Internet-sivuja, sillä niiden perusvärit ovat hyvin pelkistetyt.

Visuaalinen sisältö blogeissa on samankaltaista keskenään. Koulut jotka ovat kuvia lisänneet, ovat laittaneet kuvia toimistaan ja energiansäästötiimistään. Tämä johtuu todennäköisesti siitä, että nämä asiat koetaan tärkeiksi laittaa blogiin. Kuva koulun energiansäästötiimistä kyseisen koulun blogissa on jo itsessään viesti. Kuvat tiimistä luovat konkreettisuutta siitä, *ketkä* hanketta toteuttavat ja kuvat toimista kertovat, *miten* hanketta toteutetaan kouluissa. Hankkeen toteuttamistoimista lisättyjen kuvien tehtävänä on vahvistaa tekstin vaikutusta. Jokaisessa päivityksessä olevat kuvat liittyvät tekstin asiasisältöön. Hankkeessa on käytetty kuvia teoreettisesti oikeisiin tarkoituksiin, niillä on selvennetty ja selitetty asioita, joita tekstissä käsitellään. Yhteisvaikutuksessa tekstin kanssa kuva on toiminut tehokkaana tapana saavuttaa vastaanottajat.

Hankkeeseen osallistuvien koulujen blogikirjoitusten laatu on monenkirjavaa. Blogien välillä ei näy yhtenäistä linjaa, vaan jokainen koulu on tehnyt blogistaan omannäköisensä kirjoittamalla eri määrän ja erityyppisiä tekstejä ja kuvia. Vieraalla kielellä kirjoittaminen tuntuu olevan yksi kompastuskivi kaikille kouluille, mutta aktiivisimmat osallistujat ovat ohittaneet ongelman innokkuudella ja yritteliäisyydellä. Oletin, että sisällön monipuolisuuteen vaikuttaisi paljon se, ketkä blogiin kirjoittavat. Tällaista vaikutusta en kuitenkaan havainnut tutkimuksessani, sillä blogin kuvat ja tekstit ovat pääosin tehty oppilaiden ideoista, joille opettajat ovat ensin antaneet virikkeitä ja suuntaviivoja. Opettajien tehtävänä on ollut vain tarkastaa ja hyväksyä tekstit. Useimmiten opettajat ovat auttaneet oppilaita kääntämisessä ja kielen oikeaoppisuudessa, joten selkeää eroa lasten kirjoituksissa ei näy

verraten siihen, miten aikuiset kirjoittavat blogiin. Laihian Isokylän koululla oppilailta on ollut kotitehtävänä kirjoittaa blogiin, miten heillä kotona säästetään energiaa. Näissä teksteissä näkyy lasten kirjoittaman kielen yksinkertaisuus ja suora viivaisuus. Haastatteluista tuli ilmi, että oppilaiden innokkuus ja aktiivisuus hankkeeseen osallistumiseen on lähtöisin vastuopettajien motivaatiosta. Aktiivisimpien koulujen vastuopettajat ovat tunteneet energiansäästöhankkeen tärkeäksi ja heillä on tavoitteena toteuttaa hanketta jatkuvasti, saada tuloksia ja kirjata tapahtumat blogiin.

Useimmista hankkeeseen osallistuvista kouluista on tehty myös kirjoituksia erilaisiin lehtiin, joten viestintä hankkeen toimista on ulottautunut myös koulujen ulkopuolelle. Pohdin, että näkyvyys perinteiseksi luokitellussa painoviestinnässä, kuten sanomalehdissä ja tiedotuslehdissä, on todennäköisesti vahvistanut oppilaiden innokkuutta hankkeeseen osallistumisessa.

Kirjoituskieli blogeissa on lauserakenteiltaan yksinkertaista ja helppoa luettavaa. Sanasto on peruskieltä eikä siinä ole käytetty ammattisanastoa tai erikoisia termejä. Jokainen koulu muodostaa oman yhteisönsä, jonka sisällä on oma viestintäkulttuuri. Kun kyseessä on viisi peruskoulun ala-astetta Suomessa, ovat niiden viestintäkulttuurit pääpiirteittäin samanlaisia. Uskoisin, että blogikirjoituksissa erilaisuuden vaikuttavat eniten kunkin koulun vastuopettajat. Opettaja kasvattaa ja johdattaa oppilaitaan tietynlaiseen viestintään ja johtaa siten heidän viestintäänsä myös blogissa. Vaikka kouluille ei ole annettu tarkkoja toimintaohjeita, eivätkä he haastattelun mukaan ahkerasti seuraa muiden suomalaisten koulujen kirjoittamia blogeja, on päivityksissä löydettävissä paljon yhtäläisyyksiä. Nämä yhtäläisyydet kertovat mielestäni suomalaisesta viestintäkulttuurista, joka jo peruskouluissa valitsee.

Valitettavasti koulut eivät ole käyttäneet sosiaalisen viestinnän kaikkia keinoja itsensä ilmaisussa. Vain Länsimetsän koulu on toteuttanut blogissaan niin kirjoitetun, kuvallisen kuin videoinninkin mahdollisuuksia.

8. LÄHTEET

Arto Kallio 2009. Mobiilipalveluiden menestystekijät http://www.soberit.hut.fi/t-121/shared/thesis/kandityot/kandi_arto_kallio.pdf

Euronet 50/50 energiansäästö- hankkeen kotisivut <http://www.euronet50-50.eu/>

Grönfors, Martti. (1982) Kvalitatiiviset kenttätömenetelmät. Porvoo. WSOY.

Hannele Lukkarinen. Oulun Yliopiston kirjasto 2000
<http://herkules.oulu.fi/isbn9514254627/html/c2663.html>

Huutoniemen koulu. Vaasa <http://huutoniemischool.blogspot.com/>

Isokylän koulu. Seinäjoki <http://isokylaschool.blogspot.com/>

Isonkylän koulu. Laihia <http://isonkylaschool.blogspot.com/>

Janne Jääskeläinen 2002 <http://myrsky.net/faust3/mika-on-weblog>

Jarkko Immonen Kulttuurin tukeminen sosiaalisen median välinein 2009
https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/19687/jamk_1249385669_2.pdf?sequence=1

Jarmo Heinonen. Tutkimussuunnitelma. Miten osoitan tutkimukseni luotettavuuden? http://opko.laurea.fi/~jarhein/Tutkimussuunnitelma/Ohje/uusi_sivu_7.htm

Jere Majava, Valtiotieteen tiedekunta
<http://www.helsinki.fi/atk/lehdet/404/art10.htm>

Joupin koulu. Seinäjoki <http://jouppischool.blogspot.com/>

Keränen Vesa, Lamberg Niko & Penttinen Jukka (2003) Digitaalinen viestintä. Docendo Finland Oy

Loiri Pekka & Juholin Elisa (1998) Visuaalisen viestinnän käsikirja. Inforviestintä Oy

Länsimetsän koulu. Vaasa <http://lansimetsaschool.blogspot.com/>

Merja Pakkanen. Vaasa Emg
http://www.vaasaemg.com/suomi/index2_suomi.php?smenu=submenu_projects_suomi.htm&text1=text1_latestofferings_suomi&text2=text2_50

- Mikko Laitinen 1999. verkkouutiset.
http://w3.verkkouutiset.fi/arkisto/Arkisto_1999/18.kesakuu/UUSM2499.HTM
- Moberg, Sakari ja Tuunainen, Kari. (1989) Erityispedagogiikan metodologinen perusta. Jyväskylä. Gummerus
- Nordenstreng Kaarle & Wiio Osmo A. (2003) Suomen mediamaisema. Vantaa. WSOY
- Pohjanoksa Iiro, Kuokkanen Eevi, Raaska Timo (2007) Viesti verkossa- Digitaalisen viestinnän käsikirja. WS Bookwell Oy
- Rauli Haverinen. Jere Majava University of Helsinki Confluence
<http://wiki.helsinki.fi/display/blogs/Alkutoimet>
- Ritva Siikamäki 2010 Akavalainen- lehti 1/2010
<http://www.valtiotieteilija.fi/node/118>
- Taina Joutsenivirta. Helsingin yliopisto, valtiotieteellinen tiedekunta. Onko Väli-
neellä väliä? 2006.<http://www.valt.helsinki.fi/blogs/ovtl/luku1.htm>
- Tarkka Minna, Hintikka Kari A. & Mäkelä Asko (1996) Johdatus uuteen mediaan.
Helsinki. Oy Edita Ab
- Tietotekniikan termitalkoiden koordinoitiryhmä ja Sanastokeskus TSK ry
<http://www.tsk.fi/tsk/termitalkoot/haku-266.html>
- Tilastokeskus (2000) Joukkoviestimet. Helsinki. Hakapaino Oy
- Tricia Timmersmans [http://www.photo-
j.com/RoyalRoads/CaseStudyWebsite/bloghistory.htm](http://www.photo-j.com/RoyalRoads/CaseStudyWebsite/bloghistory.htm)
- Varto, Juha. (1992) Laadullisen tutkimuksen metodologia. Tampere. Tammer-
Paino Oy.
- Vanhemmille info 2007 http://www.vanhemmille.info/mita_tarκοittaa_blogi.html
- Vanhemmille info 2007
http://www.vanhemmille.info/mita_tarκοittaa_kotisivu.html
- Veijo Nikkanen, Selko-e-projekti [http://www.selko-
e.fi/vaikuttaminen/kotisivut_mita_ovat.html](http://www.selko-
e.fi/vaikuttaminen/kotisivut_mita_ovat.html)
- Viherä Marja-Liisa (2000) Digitaalisen arjen viestintä. Helsinki. Oy Edita Ab
- Wikipedia <http://fi.wikipedia.org/wiki/Mittaaminen>
- Wikipedia <http://fi.wikipedia.org/wiki/Uusmedia>

LIITE 1

Haastattelu koskien Euronet 50/50 energiansäästö-hanketta

28.4.2011

Mikä on vaikuttanut siihen, kuinka aktiivisesti kirjoitatte blogiin? (kiireet, kiinnostukset, mahdolliset muut päällekkäiset projektit?)

Miltä kirjoittaminen on tuntunut? (oletteko kokeneet esimerkiksi sen mukavana vaihteluna, mielenkiintoisena, vaivalloisena, haastavana..) Mielellään vähän perusteluja vastaukseen.

Oletteko kohdanneet haasteita kirjoittaessanne? jos niin millaisia?

Kuka/Ketkä teillä kirjoittavat blogiin tai vaikuttavat sen sisältöön? Jos oppilaat kirjoittavat itse, kontrolloiko joku heidän kirjoitustensa sisältöä?

Ketkä kaikki teidän koulussanne osallistuvat hankkeeseen ja miten?

Luetteko muiden koulujen kirjoituksia Suomessa? Entä ulkomaisten koulujen kirjoituksia? Minkälaisia päivityksiä olette pitäneet mielenkiintoisina tai tylsinä?

Oletteko ottaneet muilta mallia joissain tekemisissänne? Eli vaikuttavatko muiden kirjoitukset omiin toimiinne ja keskusteletteko muiden koulujen blogeista?

Oletteko olleet yhteydessä muihin kouluihin? Jos olette niin, miten yhteydenpito on tapahtunut ja mitä se on koskenut?

Oletteko tehneet haastatteluja, lehtijuttuja tmv liittyen hankkeeseen? Eli onko viestintä ollut hankkeessanne kokonaisvaltaista vai oletteko keskittyneet vain säästötoimiin ja blogin päivittämiseen.

Mitkä seikat vaikuttavat siihen, millaista kieltä pyritte käyttämään? Kirjoitatteko vapaasti vain niin, että tekstiä syntyisi paljon vai tarkistetaanko kielen oikeaoppisuus ja muoto ennen julkaisemista?

Kiitos vastauksistanne!